

Pannonhalma

2012 /5.évfolyam/1.szám

A tartalomból:

Nyolcszáz éves imaszövegség

Karácshalván jártunk

Labora: Arborétum

Interjú Ákos atyával

Pannonhalma első vajdája

Tartalom

Maradunk

Maradunk is és változunk is. Sok olvasónak talán majd fel sem tűnik, hogy bővült az újság: a szerkesztők, a témák, a színek, a formák. Legtöbben azonban már várták a megújulást, amely a Bencés Hírlevél révén be is köszöntött hozzánk. A két lap egyesült ugyanis, hogy mind teljesebb képet adhassunk Pannonhalmáról. A változásban újragondoltuk a rovatokat, hogy közös

Változunk

munkánk és spiritualitásunk, a bencés világ a maga gazdagságában és sokrétűségében mutatkozzék meg. A címlap is változik, számról-száma megkülönböztethetően, egy-egy képbe sűrítve az adott időszak üzenetét. A lényeg azonban marad: a minden kép, minden hír, minden külsőség mögött Istent kereső ezerpár éves küldetés.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.

a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Fenyvesi Tamás, Horváth Tamás, Kovács Adorján,
Korzenszky Richárd OSB, László Zoltán, MaSat-1, Takács Levente,
Török Péter, Varga Márton, Vincze Iván OSB

A címlapfotót Szitkay Gábor, a plakátfotót Pottyondy Ákos készítette.

Grafikai terv: Schmal Károly

Készült a budapesti Blackprint Nyomdában 5100 példányban
Pannonhalma, 2012

<i>Maradunk - Változunk</i>	02
<i>Ausculda</i>	03
<i>Elhunyt Damján atya</i>	
<i>Ora - A regula pedagógiája</i>	04
<i>Labora - Ahol a testi és lelki egészség találkozik</i>	06
<i>Akikre büszkék vagyunk</i>	08
<i>Asztrik főapát úr kitüntetése</i>	
<i>Mátyás atya Zelk Zoltán-díjas</i>	
<i>Kapcsolat - Görögkatolikus találkozó</i>	08
<i>Ministránsélet Pannonhalmán</i>	
<i>Boldogságunk körülöttünk épül</i>	09
<i>Szőlővédőszentek tisztelete Pannonhalmán</i>	
<i>Karácshalván jártunk</i>	
<i>Rendes prefektusok - Interjú Ákos atyával</i>	12
<i>Civilizált prefektusok - Interjú Horváth Tamással</i>	16
<i>Bencés világ - Nyolcszáz éves imaszövetség</i>	18
<i>BDSZ-morzsa</i>	
<i>Akikre büszkék vagyunk - Masat-sikerek</i>	20
<i>Hic fuit - Interjú Kozma Ottóval</i>	21
<i>Farsang 2012 - Pannonhalma első vajdája</i>	22
<i>Iskolatörténet - Forradalom után</i>	24
<i>Könyvajánló - Varga Mátyás: parsifal, parsifal</i>	26
<i>facebook, az arculat</i>	27

Ausculta

farsang, böjt, húsvét

Farsang, nagyböjt és húsvét idejét öleli át a PannonhalMA folyóiratunk mostani száma. A farsangi jelmez, a böjti hamukereszt a homlokunkon és a húsvéti alleluja Niels Stensen dán konvertita tudós figyelmeztetését juttatja eszembe: „Az ember úgy nyeri meg a világ dolgait, ahogy közelít hozzá: majomként, pogány filozófusként vagy keresztényként.”

Ne majomkodva közeledjünk!

Maszkot öltöni, álcázni magunkat, beöltözni valaminek, felnőttet-gyermekeket vonz, jópofa dolog.

Kell, hogy kilépjünk néha szerepünkéből! Jó volt látni az idén is a pártműsorokat, látni az összes szerepet és a jelmezeket amit a diákok magukra öltöttek. De azért tudjuk, hogy tartósan álca mögött élni majomkodás. Az álca csak takar, a külsődön alakít valamit, de nem változtat meg. Nem a bensődben rejtett titok formálódását, kibontakozását segíti. Épp ellenkezőleg, elnyomja azt. Levetve a maszkot ugyanaz vagy mint azelőtt. . .

Bölcselkedőként közeledhetünk!

A bölcs felismeri és megkülönbözteti a jót a rossztól. Sőt a rosszban is meglátja a hasznosíthatót. Tud nevetni, úgy fogadja az életet amilyen, nyugodtan, higgadtan, talán még humorral is. Miért éppen a rosszra tennéd a hangsúlyt, mondja! Vedd észre a jót és annak örülj. Ezt a magatartást meg lehet tanulni, be lehet gyakorolni. A pozitív életszemlélet mesterévé válhatsz elméleti megfontolásból, akarat erő segítségével. A nap felé fordítod az arcodat és az árnyék máris hátad mögé esik, nem látod, nem zavar. Igaz, sajnos megmarad!

A derűnek még ez a természetes okossága is életmentő lehet. Jópár éve járt nálunk egy hosszú éveket romániai börtönökben töltött erdélyi jezsuita atya. Ő mesélte, hogy halálos szívbeteg lett a börtönben. Valakitől hallotta, hogy a nevetés gyógyítja szívbetegséget. Így elkezdett tehát délelőtt, délután egy-egy negyedórát kacagni. Kissé furcsán néztek rá, de meggyógyult! Ám egyedül derűsnek lenni nem könnyű. Igazán akkor vagyok vidám, ha a másik is nevet velem.

Ha keresztényként közeledünk a világhoz, rájövünk, hogy a derűt és annak forrását nem társainkban kell keresnünk.

Mi az életünket Isten ajándékának tartjuk! A derűt nem attól várjuk, hogy bölcs praktikát találunk, amivel kezelhetjük magunkat! A derűt attól várjuk, hogy átadjuk magunkat Isten

ajándékozó jóságának. A szemet szemért elv a gyűlölet fúróját egyre mélyebbre tekeri be a közösség életébe. Ha nem teszel jót azzal, aki gyűlöl és nem imádkozol azért aki gyaláz, nincs aki feloldja az ellenségeskedés merev, fagyott jégpáncélját.

Martin Buber írja: „A humor a hit tejtestvére!” Nevetésünk Isten kacagásának visszhangja, aki a teremtett és megváltott világnak örülve nevet (K.Rahner).

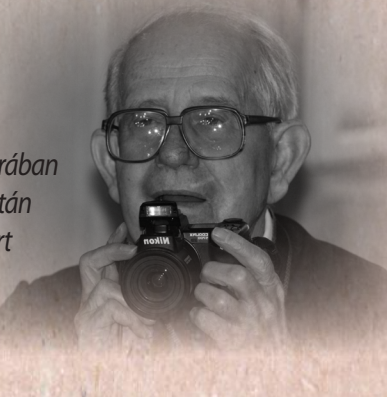
Bennünk Isten Lelke lakik. És ha életünk derűje Istenből fakad, akkor a mi derűnk Isten kacagásának továbbcsengése a Szentlélekben. Ez a derű kell, hogy hordozza egész életünket. Nem tévesztjük össze persze az a kacagást az Allelujával, mégis ha a szív mélyéből fakad nem pedig valamilyen farsangi vagy vallási maszkból, akkor a farsangi kacagás és az Alleluja is ugyanazt jelenti: Isten megváltott és felszabadított.

Az emberszerető Isten ura az életnek és a világnak. Az árnyéket nem a hátam mögé tolja, hanem elveszi. Mindent, még a betegséget és halált is mosolyogva fogadjuk, mert ekkor kapunk kulcsot az égi kincseskamrához. Ez pedig derűssé tesz és felszabadít, ugyanis kínálata nem csak egyeseknek szóló, kalapos, farsangi királyság!

Cirill atya

Elhunyt Damján atya

Nagy szeretettel emlékezünk Damján atyára, aki gazdag szerzetesi szolgálata mellett nyugdíjas korában lapunknak is sokat fotózott. 88 évének méltó befejezése volt élete utolsó napja: szentmise után szokásos gyóntatási ideje közben hagyta el földi ereje. Damján atya imádságáért és munkájáért köszönetet mondván kérjük Istent, hogy a jót, amit szolgájában elkezdett, vigye most benne végbe.

Ora

Kollár Gedeon OSB: A Regula pedagógiája ~ részlet
(megjelent a Pannonhalmi Szemle 1929-es különszámában)

A nevelés eszközeinél az első kérdés a tekintélyre vonatkozik, melynek alapján a növendékben nevelője iránt tisztelet, megnyugvás és bizalom keletkezik. Ez a tekintély egészen más, mint a római pogányság „potestas paterna”-ja, amely hatalom birtokában az atya korlátlan autokrata volt, ez a kereszténység erkölcsi atyaság fogalma. Ez a szerető atya szólal meg mindjárt a Regula első szavaiban: „Hallgass, fiam, mestered parancsaira és szerető atyád intéseit készségesen fogadd!” Az előljáró olyan, akit inkább szeretnek, mint félnek, akinek még büntetéseiből is kiérzik a szerető atya lelki fájdalmát, aki vonakodva és pirulva mond ítéletet. Benedek tekintélye nem erőszak, nem is engedékenység és puhaság, hanem az erő, szeretet és jószág teljes harmóniája. Minden nevelés lelkének a szeretetnek kell lennie és minden pedagógiai tevékenység sikere jórészt a szerető atyai tekintélyen nyugszik.

A nevelő, az előljáró tetteivel feleljen meg nevének: „mindazt, ami jó és szent, inkább tetteivel mutassa meg, mint szóval.” Azonban ez magában még nem elég. „Szükséges, hogy tudós legyen az isteni törvényben.” Értsen tehát a tudományhoz is, elsősorban az isteni tudományokhoz. „Semmit se tanítson, rendeljen vagy parancsoljon az Úr törvénye ellen, hanem az ő parancsolatja és tanítása az isteni igazság kovása gyanánt legyen elhintve tanítványai szívében”. Szüntelenül emlékezzék meg az Isten előtti számadásáról (ratio in die iudicii), hogy „mind az ő tanítása, mind tanítványainak engedelmissége szigorúan meg fog vizsgálatni az Isten félelmetes ítéletében”.

Az egész Regulán végigvonul a bölcs mértéktartás (discretio) elve. „A bölcs mérsékletnek, az erények anyjának példáit figyelembe véve, az apát mindent úgy intézzon el, hogy legyen mit kívánniuk az erőseknek s a gyengék se ijedjenek meg.” A mértéktartást mutatja a napirend munkáinak változatossága és a munkamennyiségnek a leggyengébb erőhöz való hozzámérése. A Regula sok helyén hangzik a gondoskodás: „Minden mérsékeltén történjék a kislelkűek miatt!” Együttal ez az, ami Szent Benedek lelkivilágának sajátos színezetet ad, ez a harmonikus kiegyenlítése az erőnek és szelídségnek, törvénynek és szabadságnak, természetnek és kegyelemnek, objektív szabálynak és individuális életnek, ez az összekapcsolása „virtus Romana”-nak a „Caritas christiana”-val.

Szent Benedek pedagógiai tapintatát legszebben a Regula büntetési elvei mutatják. A büntetés a Regula szerint sohasem öncél, hanem mindig csak eszköz a javításra, a megmentésre, a gyógyulásra („ut sanetur”). A kisebb hibákért, különösen anyagi károkozásért nem büntet, legföljebb akkor, ha valaki ezt elhallgatja és más által jut az előljáró tudomására. A súlyos vétségeket a bűnbánat szentségéhez tartozóknak mondja. A kolostorban senkinek sem szabad büntetni, hanem csak az apátnak és annak, akinek az apát hatalmat adott. Gyönyörű elv a

büntetésnél: „A büntetéseknél okosan járjon el az előljáró és a kelletténél többet ne tegyen, hogy míg nagyon is igyekszik az edényt megtisztítani a rozsdától, össze ne törje azt. Saját gyarlóságának megfontolása mindig tegye bizalmatlanná maga iránt és ne feledje el, hogy a repedezett nádat nem szabad összetörni.” A Regula büntető eljárásának alapelvei, hogy legyen a büntetés a bűnnel arányos, fokozatos, igazságos, individuális, szeretetből fakadó és javító célú. Örök időkhöz irányadók lesznek ezek a nevelés munkájában.

Nem egy kiváló elmének problémája, hogy miképpen egyenlítse ki a nevelésben a szociális és individuális álláspontot. Arról meg van győződve mindenki, hogy mind az individualista, mind a szociális irányzatban van igazság, de tudja azt is, hogy ezen két irányzat közül akármelyiknek kizárólagossá tétele nem felelhet meg a való élet természetes fejlődésének.

Szent Benedek Regulájában a szociális és individuális szempontot a legtökéletesebben kiegyensúlyozza. Ami először a szociális álláspont érvényesülését illeti, Szent Benedek meg van győződve arról, amit a modern szociálpedagógusok annyira hangsúlyoznak, hogy az ember nevelése csak az emberi társadalomban lehetséges, éppen azért a coenobiták életét szervezi meg, vagyis azokat, akik regula vagy apát vezetése alatt állandóan kolostorban laknak.

Ezen tények mellett meglepő, hogy Benedek nevelésében az individuális szempont is milyen nagy mértékben érvényesül. Sokan a reneszánsztól származtatják az egyéniség értékelését. Joggal mondhatjuk azonban, hogy az egyéniség iránti gondoskodás bölcsőjét a nyugati népek számára a benediktinusok ringatták. Hogy mennyire tekintettel van Szent Benedek az egyéniségre, a legfényesebben mutatja, az a tanítása, melyben inti az apátot, hogy „az idő és körülmények szerint felváltva majd szigorúságot, majd szelídséget használjon, majd mesterhez való kemény, majd kegyes atyai indulatot mutasson. Azaz a fegyelmetleneket és nyughatatlanokat keményebben dorgálja meg, az engedelmeseket, szelídeket és békétűrőket ellenben kéréssel buzdítsa a jóban való előhaladásra. A hanyagokat és makacsokat illetőleg arra intjük, hogy szigorúan feddje és fenytse meg őket.” Betegekkel, öregekkel, gyermekekkel és vétkezőkkel szemben mindig egyéni bánásmódot ajánl. Mindig tekintetbe kell venni a gyengeséget és semmiképpen sem alkalmazzák rájuk a Regula szigorúságát az ételekben, hanem „legyenek irántuk kegyes elnézéssel és a szabály-szerű óránál előbb étkezzenek”

Szent Benedek, habár nem nyújt rendszeres pedagógiát, mégis a nevelés legfontosabb kérdéseire megadja Regulájában a feleletet. Manapság, amikor egyrészt korunk nagy uralkodó eszmeáramlatai és tendenciái mind találkoznak az ökonómiai hasznossági értékek elismerésében és gyakorlatában: a naturalisztikus világnézet a maga technicizmusával, a modern felvilágosodás a maga egyedi boldogságkeresésével s a szocializmus a maga jólét-kultúrájával, másrészt amikor a vallás nélküli erkölcs jellegű Európa szerte megint feltűnő sűrűen keringenek, ebben a világnézeti anarchiában mint egy világító torony ragyog föl a Regula természetes és természetfölötti világot átfogó szintézise, a természetes életre a természetfölöttit ráépítő pedagógiája.

szerkesztette: Juhász-Laczk Albin OSB

Labora

Ahol a testi és lelki egészség találkozik

A Főapátság 996-os alapításával egy időben létesített európai kolostorok jelentős részét a IX. században készült és fennmaradt, ún. St. Gallen-i kolostorterv mintájára építették. A magyar ősök európai portyázásainak történetéből is ismert kolostor alaprajzát évszázadokon keresztül sématervként használták a különféle egyházi központok építésekor – így nagy valószínűséggel a Pannonhalmi Főapátság esetében is. A terv a kolostorok központi épületei (templom, kerengő, szálláshelyek, stb.) mellett az azok fenntartásához szükséges gazdasági tereket is ábrázolja. Az istállók és kocsiszínek mellett így kapott rajta helyet egy olyan kert is, melyben az alapvető gyógy-, fűszer- és haszonnövényeket termelték. Mivel Pannonhalmán már a legkorábbi időszakokban is működött ispotály, így minden valószínűség szerint itt is volt egy olyan kert, ahol a gyógyításhoz szükséges alapvető gyógynövényeket termesztették.

Arborétum – a kert, ahol egykor a páterek kugliztak

A ma is látogatható Apátsági Arborétumot hivatalosan 1802-ben alapították. Helyén korábban gyógynövényes kert és gazdasági udvar volt. 1802 után a gazdasági funkciók egyre inkább háttérbe szorultak, ezzel párhuzamosan egyre nagyobb számban jelentek meg a különböző dísfák és cserjék, amelyekre a szerzetesek utazásaik során, illetve cserék révén tettek szert.

A Pannonhalmi Főkönyvtár számtalan olyan könyvet, kertészeti naplót őriz, melyekben az arborétumra vonatkozó információkra bukkanhatunk. Szeder Fábián feljegyzéseiből például kiderül, hogy 1830-ban már 80 olyan fa- és cserjefaj

volt a kertben, amelyeket tudatosan ültettek, és számon tartották azokat. Néhány olyan egyed is van, amelyeket a Főapátság híresebb vendégeihez, vagy jeles történelmi évfordulókhoz köthetünk. Ilyen például a Kazinczy Ferenc látogatása alkalmával ültetett platán, vagy Magyarország millenniumán, 1896-ban ültetett lucfenyő csoport. (Ezekkel egy időben ültették el azt a mára hatalmasra fejlődött lucfenyőt is, amely a Főapátság főbejárata mellett, a mosoda előtti kis udvaron magasodik messze a tetők fölé!)

Az egyenként is értéket képviselő növények mellett az arborétum társulásai, egy növénycsaládot vagy egy faj változatait bemutató fajtagyűjteményei is egyedülállóak.

A növényvilág mellett kiemelendő az arborétum országos viszonylatban is gazdagnak számító madárvilága, amelyet Dr. Rékási József tanár úr vezetésével évtizedek óta vizsgálnak a gimnázium diákjai. A hosszú idő óta bolygatatlan területen olyan ritkaságok fészkelnek, mint a fekete harkály vagy a szürkebegy.

Egy 1959-es felmérés jegyzőkönyveiben már 22 túlevelű és 130 lombos fajfaj listáját találjuk. Az arborétumot az Országos Természetvédelmi Hivatal 1963-ban természetvédelmi területté nyilvánította, 1992-ben pedig a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet része lett. 1996-ban az arborétum is az UNESCO Világörökség Listájára került.

Az arborétum fenntartására története során több jelentős kezelési terv is készült. Legutóbb 2010-ben tudtunk átfogó fejlesztéseket végrehajtani, amely révén nem csupán a növényzet dendrobotanikai (fásszárúakra koncentráló) megújítását, de a turisztikai bemutathatóságot is elősegítő infrastruktúra felújítását is sikerült elvégezni.

Útikalauz monostori kertekhez

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátságban

A kert nem más, mint a természet ember alkotta leképezése. A Pannonhalmi Főapátság 2012. november 11-ig megtekinthető időszaki kiállítása a szerzetesi közösségek kertjeit mutatja be. Megismerhetjük a kora középkor ideálterveit és a barokk monostorkertek összetettségét, a reformkori kertépítő szerzetesek munkáját, történelmi kertörökségünk mai használatát.

A kiállítás kitekint az apátság falain túlra: útmutatót ad nemcsak Pannonhalmára, hanem Bakonybél, Zirc és Majk monostorkertjeinek felkereséséhez is.

Szilágyi Klára, a kiállítás kurátora

Gyógynövénykert – teázó a levendulaültetvények ölelésében

A keleti irány számos világvallásban, de a magyar hagyományok szerint is az élet, a megújulás iránya. A minden hajnalban új életre kelő Nap évezredek át meghatározta templomaink tájolását, így a pannonthalmi bazilika szentélye is kelet felé mutat! Ennek megfelelően a gyógynövényes kertek, ahonnan a testet-lelket megújító, megerősítő növények származnak, a legtöbb esetben – így Pannonhalmán is – a központi épületek keleti oldalán kaptak helyet. A különféle írott forrásokból kiderül, hogy Pannonhalmán közel félszáz különféle gyógyító erejű növényt termesztettek a bencések, amelyek közül a XVII. századtól a levendula kiemelt szerepet kapott.

A mediterrán területekről származó növény számára ideális termőterületet jelent a löszös-homokos talajú, délkeleti kiettségű, délies mikroklimájú domboldal. A mintegy 4 hektáros levendula ültetvény középpontjában került kialakításra a lepárló kisüzem, amelyet 2010-ben egy pályázat segítségével teljesen megújítottunk.

Ugyanezen forrástettelehetővé anna gyógynövényháznak a kialakítását is, amelyben vendégeink a különféle gyógynövény-alapú apátsági termékekkel ismerkedhetnek meg. Az olajok és krémek kipróbálása mellett lehetőség van gyógynövény szörpök és teák, de akár a bencés likőrök szervezett keretek között, ismertető előadással egybekötött megköstölására is.

Terveink szerint a gyógynövényház a jövőben egy látvány manufaktúrának is helyt ad majd, melyben a helyben termelt gyógynövényekből – ősi bencés receptúrákat követve – többféle terméket fogunk előállítani.

A gyógynövénykert és az arborétum nem csupán a szabad kikapcsolódás helyszíne, mindkét kert egész éven keresztül számos szervezett programnak is otthont ad. A levendula virágzásához és a levendulaolaj lepárlásához igazított (nyár közepi) levendulahetek során vendégeink testközelből, a teljes völgyet betöltő illatfelhőbe burkolódva ismerhetik meg a Főapátság legfontosabb és legismertebb gyógynövényének feldolgozását, valamint a belőle készült termékek elkészítésének módját.

Nagyboldogasszony ünnepe (augusztus 15.) köré szerveződnek a gyógynövényhét programjai, amelynek csúcspontját az ünnepélyes gyógynövény áldás jelenti.

A gyógynövénykertben továbbá több koncertet és népi táncházat is tartunk (Június 22: Misztrál Együttes; Július 13: Kerekes Band; Augusztus 20: Szalonna és Bandája), melyekre minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A padok és sétatutak rendbetétele, a növények kitáblázása mellett ekkor került sor az egykori „páter kuglizó” felújítására is. Érdeklőség, hogy a kis barokk házika melletti sík kuglizó terület éppúgy a domboldal legmeredekebb részén kapott helyet, mint az egykori úszómedence helyén kialakított kis tavacska, ami domboldali elhelyezkedéséből adódóan szintén egyedülálló.

A kertben sétálónak szembe tünhet, hogy a felújítást követően is számos öreg, korhadt fa maradt állva: ezek az arborétumban élő madarak és kisebb emlősök táplálkozó és lakóhelyéül szolgálnak.

Kora tavasszal a hóvirágok mellett a sárga virágú téltemető is szőnyegként borítja az arborétum talaját. A hazánkban bizonyítottan kolostorkertekből kivadult apró növény virágzása talán az Apátsági Arborétum egyik leglátványosabb szépsége.

Akikre büszkék vagyunk

Asztrik főapát úr kitüntetése

Dr. Heinz Fischer úr, az Osztrák Szövetségi Köztársaság elnöke Várszegi Asztrik főapát úrnak az Osztrák Köztársasági Nagy Arany Érdemrend kitüntetést adományozta „Magyarország és Ausztria közös örökségéért, az ökumené és a párbeszéd előmozdításában szerzett érdemeiért”. A kitüntetést főapát úrnak Dr. Michael Zimmermann, Ausztria budapesti nagykövete adta át április 2-án, nagyhétfőn az Osztrák Rezidencián. A kitüntetést olyan személyeknek adományozza az osztrák köztársasági elnök, akik kiemelkedő tevékenységet végeztek az Osztrák Szövetségi Köztársaságért. Örömmel gratulálunk főapát úrnak a kitüntetéshez.

Varga Mátyás *parsifal*, *parsifal* című kötetét a kritika egyértelmű elismeréssel fogadta. A szakmai elismerés 2011 decemberében hivatalos formát öltött a Zelk Zoltán-díj odaítélésével. A díj átadásakor Takács

Zsuzsa Kossuth-díjas költő mondott laudációt. A *parsifal*, *parsifal* című kötet szerkesztésén ágyazódik Varga Mátyás korábbi költészetébe, elsősorban a leghosszabb út és a hallásgyakorlatok című kötetekhez. A *parsifal*, *parsifal* úgy összegzi Varga Mátyás poétikájának erőit, hogy dimenzionálisan képes elmélyíteni azokat. A látszólagosan zárt formák, a nyelvi reprezentáció intenzív szegénysége, a kifejezésbeli pontosság igénye, a kérdéseket sorsproblémaként tematizáló látásmód, a koncepcionális

Mátyás atya Zelk Zoltán-díjas

szemlélet elidegeníthetetlen sajátossága ennek a költészetnek. Varga Mátyás költészetében az egészlvőség a láthatatlan szervező közép. Versei többnyire olyan minimálformák, fragmentumok, amelyek közt nem képződik hiány. Áttörve a nyelv sötét erdején a maguk részletszerűségében is valami állandó egészlől hoznak hírt. Ebben az értelemben Varga Mátyás versei a művészet ősi küldetésének útját járják. Gratulálunk az elismeréshez!

Kapcsolat

Görögkatolikus öregdiák-találkozó

A Pannonhalmi Bencés Gimnázium nagy szeretettel hívja és várja iskolánk görögkatolikus öregdiákjait a Hajdúdorogi Egyházmegye megalapításának századik évfordulója alkalmából megrendezésre kerülő rendhagyó öregdiák találkozóra.

Iskolánktól a görögkatolikus diákok elválaszthatatlanok voltak, és elválaszthatatlanok ma is, ezért az esemény méltó módon kíván tisztelni történelmünk, jelenünk és jövőnk közössége előtt.

A centenáriumi ünnepségsorozathoz kapcsolódó találkozóra 2012. április 28-án szombaton kerül sor. A tervezett

programokból: Igazgatói előadás az iskola jelenéről, fotóvetítés az iskola múltjáról, bográcsbéd, csendesóra, Szent Liturgia a Boldogasszony kápolnában.

A találkozó részletes programját iskolánk honlapján (www.phbences.hu) találjátok. Kérünk Benneteket, hogy részvételi szándékotokat 2012. április 20-ig jelezzétek a gorogkatolikus@osb.hu emailcímen.

Legyen közös ünneplésünk alapja is a jubileumi év lelki irányvonalát megfogalmazó gondolat: Önmagunkat – Egy mást – Egész életünket Krisztus Istenünknek ajánljuk!

a szervezők

Életünk

Boldogságunk körülöttünk épül

Iskolánkban a közelmúltban Csermely Péter, a SOTE egyetemi tanára tartott péntek este előadást arról, hogy hogyan tudjuk segíteni a bennünk rejlő képességek kibontakozását, és ezáltal miként élhetünk boldog életet. A kérdés örök. A professzor viszont az utóbbi években e tárgykörben végzett tudományos kutatások eredményeinek fényében vázolta fel a helyzetet és a lehetőségeket. Rögtön az elején figyelemreméltó megállapítást tett: a boldogság nem magánügy, hanem kölcsönviszony, a bennünk élő és a bennünket körülvevő szeretet felfedezése és megélése. E személyiségépítő állapot egyik feltétele a ma sokat emlegetett siker, amely nem pusztán az érvényesülés és a pénz által jut kifejezésre, hanem a mindeközben születő belső öröm a legfontosabb hozadéka az egyén és rajta keresztül a közösségszáma. Majd figyelmeztetett

arra, hogy ismeretségi körünk és társas kapcsolataink sokfélesége miként játszik szerepet életminőségünk és karrierünk szempontjából. Mi magyarok e téren rosszul állunk. Mert igaz, hogy a találékonyság terén van mivel büszkélkednünk, de a négy legindividualistább nemzet közé tartozunk a világon, amely jelentősen megnehezíti a kooperációt. Ezt tetézi együttműködésképtelen és versengő mivoltunk, amit még súlyosbít általános önleértékelő és kockázatkerülő magatartásunk. Mindebből látható, hogy egyéni és társadalmi szinten is van sok teendőnk a felismerések fényében. Majd biológiai és biokémiai példákon keresztül ismertette a networking, azaz a hálózat-alakítás és hálózati munka fontosságát. E témakör a professzor kitüntetett érdeklődési és kutatási területe. Figyelmeztetett arra, hogy a természeti minta is

mutatja a munkamegosztó, azaz kooperáló társadalmi modellekben rejlő lehetőségeket, mert a természet sem egyetlen parányával végeztet el mindent, hanem elemei együttműködnek a közös cél érdekében. A natúra e kissé antropomorf szemlélete inkább morális tanulságként szolgálhat korunk önértékelvényesítő és versengő embere számára, hogy ne csak sikerei érdekében, hanem boldogsága szétsugárzásakor is részesítse kellő figyelemben embertársait. Ha így tesz, boldog emberek vesznek majd körül, közeli és távoli ismerősként is. Előadása végén vázolta az ország megújulásáért általa kezdeményezett Liliomos mozgalom négy alapelvét, amelyek egy olyan ön- és környezettudatos magatartás alapeleit vázolják fel, amely talán hosszú távon is lehetővé tenné az életet az ember számára minden romló esély dacára.

Csordás Zoltán

Ministránsélet Pannonhalmán

A ministránsoknak hagyományosan két „főnöke” van Pannonhalmán, egy tapasztaltabb, idősebb testvér, aki az ünnepi csoportokkal foglalkozik, és egy fiatalabb növendék, aki a hétköznapiakkal. Ebben a tanévben ezt a feladatot Mózes testvérral látom el.

A ministránssá válást egy tanfolyam és vizsga előzi meg. A tanfolyam általában négy elméleti és egy gyakorlati órából áll. Ezek során a fiúk megismerkednek a szentmisén kívül a zsolozsma alapelemeivel is, hiszen a konventmise egybe van kapcsolva a vesperással, és a fiúknak abba is be kell tudni kapcsolódniuk. A tanfolyam végén írásbeli vizsgán tesznek tanúságot tudásukról. Ezután kezdődhetnek a próbák, majd az első ministrálás. A fiúk nemcsak a konventmisén asszisztálnak, hanem a vasárnapi diákmisén, valamint a vasárnapi és ünnepi konventmiséken is. Ők az ünnepi ministránsok, akik a két

utolsó évfolyam diákjaiból kerülnek ki. Nekik már tudniuk kell bánni a ministráns gyertyákkal és a tömjénezővel is.

Évente körülbelül ötvenen jelentkeznek ministrálásra, ez azt jelenti, hogy mivel négy fős csoportokra vannak osztva, körülbelül három hetente kerül rájuk a sor. Idén a bazilika felújítása miatt kicsit más a helyzet, ugyanis a Káptalan-teremben a hely szűke miatt a fiúk kettesével ministrálnak.

A ministrálás mellett más programokat is felajánlunk a számukra. Ősszel zárandókatot szoktunk szervezni, amelynek úticélja az elmúlt években Bakonybél volt. Itt találkozni lehetett volna a testvérekkel, és megtekinteni az apátságot, ha előtte nem tévedtünk volna el a Bakonyban.

Nagy sikerrel szokott zajlani a ministráns karácsony, amelyet a karácsonyt megelőző hét valamelyik estéjén szoktunk tartani. Karácsonyi énekekkel hangolódunk rá az estére,

Életünk

majd vetélkedő következik, amelynek anyaga a Bibliából, a liturgiából és a bencés hagyományból táplálkozik.

Ezután mi is szoktunk táplálkozni, a ministráns karácsony elmaradhatatlan kelléke a nápolyi és a Traubi. Az estét karácsonyi énekekkel csemetjük le.

Az évet a tápi pizzázás zárja. Az utolsó héten kísértünk a tápi plébániára, amely kb. két óra gyalog. Addigra néhány fiú már elkezd sütni a konyha által korábban összeállított pizzát. Ilyenkor szoktuk kiértékelni az évet, és megköszönni a tizenkettedikes fiúknak a szolgálatot.

A 2010. év jelentős eseménye volt a nyári ministráns

zarándoklat Rómába. Ez az esemény 4-5 évente kerül megrendezésre az európai ministránsok számára. Egy közös busszal mentünk, amelyben a pannonhalmi és a győri gimnázium, illetve a területi apátság fiataljai is helyet foglaltak. A kint töltött négy nap alatt megismerkedtünk Róma nevezetességeivel, és találkoztunk a Szentatyával is. A Szent Egyed közösség tagjai láttak minket vendégül, így betekintheztünk ennek a többnyire laikusokból álló, tanúságtevő közösségnek az életébe is.

A következő tanév előtt kíváncsian várjuk a megújult bazilikát, amely reméljük, hogy új lendületet ad a pannonhalmi ministránséletnek is.

Szita Bárok OSB

Karácsonyán jártunk

2012. március 8-án reggel hat órakor a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban lázas a sietség. A kiválasztott 32 diák pakol, ellenőrizi a csomagját, majd bepakolnak a buszba, és fél hétkor már bottal üthetik a nyomukat. Az úticél: Karácsony - Kárpátján, Beregszász közelében.

Hosszú útnak néztünk elébe, melyet itt-ott szakítottunk meg, evés-ivás, vécézés, templomlátogatás céljából. A határátkelés nem volt éppen zökkenőmentes, de három óra alatt átjutottunk, s innen már nem volt hosszú az út. Így érkezünk meg 13 órával az indulás után a Karácsony Sztójka Sándor Görögkatolikus Líceumba.

Az elkövetkezendő napokban rengeteg változatos programban volt részünk. Templomokat látogattunk Csetfalván, fozítottunk az ottani diákokkal, illetve tanárccapattal, részesei lehettünk két csodálatos görögkatolikus liturgiának, megnéztük Beregszászt, színházban voltunk, falutáblát avattunk, térdig érő hóban gázoltunk a Vereckei-hágón, láttuk Munkács várát, Huszt romjait, megünnepeltük március 15-ét, és persze a „megunthatatlan” csoportképek armadája sem maradt el.

Amit mindenképp pozitívként kell kezelni, az a prefektusi szigor minimalizálása volt. Sokszor hajnalban feküdtünk le, többször prefektusaink tudtával vagy jóvoltából.

És a varázslatos diákság – fiúk lányok egyaránt – voltak azok, akik az ottartózkodásunkat csodálatossá tették. Akik miatt a napok, az órák nem teltek el mosoly nélkül.

Remekül szórakoztunk. Esténként rengeteg idő akadt arra, hogy mindenki kiélje szenvedélyeit, legyen szó beszélgetésről, csocsóról, társasról, kent-kupéról, vagy a „logikus khaosz” nevet kiérdemlő ukrán kártyajátékról, amiből igazából nem értettünk semmit. Mondjuk ők sem voltak másképp a tarokkal. Bár nagyon jól éreztük magunkat, március 13-án elérkezett a búcsú ideje. Persze, kellett még egy csoportkép. Elszabadultak az érzelmek. Ölelkeztünk, búcsúzkodtunk először, másodszor, de nem lehetett örökké húzni. Menni kellett. Bepakoltunk a buszba, nagy nehezen felültünk és elindultunk visszafelé. Integettünk, amíg láttuk őket.

Visszaúton még betértünk ide-oda, egy-egy templomba. Nem igazán tudtam odafigyelni. Szépek voltak, nem volt azzal probléma, de az eszem máshol járt. Karácsony körül. Mit csinálnak, min gondolkoznak? Meddig leszünk a fő téma? Milyen benyomást tettünk? Rögtön felröppent az ötlet: jöjjünk vissza a nyáron. Miért is ne? Feltekerni a Vereckei-hágóra? Az is valami? Aztán eszembe jutott, gyalog alig

Életünk

tudtam felmenni. Nem baj. A lényeg az, hogy találkozhatok az itteniekkel megint.

Életreszóló élmény volt Karácsván lenni. Köszönöm

mindenkinek, főleg az ottani diákoknak. Köszönöm fiúk, köszönöm lányok.

Váradi András 11.a

Szőlővédőszentek tisztelete Pannonhalmán

A természettel együtt dolgozó emberek, így a szőlészek és borászok életében is mindenkor különösen fontos szerepet hordoztak az időjárás és a termés minőségének befolyásolására vonatkozó szokások. A kereszténység számos szőlővédőszentet vonultat fel, akikhez egy év folyamán időről időre fohászokodunk egy gyönyörű évjárat reményében.

E szentek sorát az évben Szent Vince nyitja, aki a hagyomány szerint legyőzi a tél sötét erejét és előkészíti a tavasz közeledtét. A vincellérek védőszentjének napján az időjárásból jóslták az eljövendő szüret minőségét, amelyet ma is számos rigmus örökít: "Hogyha szépen fénylik Vince, megtelik borral a pince!"

Pannonhalmán az Apátsági Pincészet munkatársainak maroknyi csapata első alkalommal tavaly egészült ki vendégekkel, hogy az újjáélesztett hagyományhoz híven a dülöket járva a Szent János nap megáldott St. Martinus újbórral hintse meg az ültetvények szőlőit. A résztvevők támogatásának eredményességét az elmúlt évtized talán legszebb évjárata bizonyítja, amelynek 2012-es ismétléséhez január 21. szombaton vártuk ismét a csatlakozni vágyókat!

Idén szó szerint "teltházat" eredményezett a programra jelentkezők csapata, hiszen a finom ételekkel és italokkal kísért eseményen a VIATOR Apátsági Étterem és Borbár illetve a Szent Jakab Vendégház is minden kapacitását latba vetve fogadta a hagyománytiszteelő közönséget.

Érkezés után a látogatók pálinkát és frissen sült pogácsát kaptak köszöntés és a gyalogos kirándulásra való felkészítés gyanánt. Veiland László, a Pannonhalmi Főapátság marketingigazgatója irányította a Pincészet Széldomb nevű ültetvényére vezető sétát, ahol Liptai Zsolt borász, Drozdik Attila szőlész és a bencés rend részéről Hortobágyi Cirill perjel a borászat munkatársainak társaságában várták a vendégeket.

A Cirill atya által kért áldást a közel 100 fős gyülekezet zoltáréneklése foglalta keretbe, majd a hagyományokat híven követve történt a tőkék újbórral való meghintése és a szőlőmetszési munkákba való betekintés. A vállalkozó kedvű vendégek Vince-szőlővesszőket is magukkal vihettek a jövőre szüret termésgazdagságának megjósolásához.

A közös forraltborozástól erősödve a túráról visszatért résztvevőket a VIATOR Étterem és Borbár az ünnep alkalmából a Pincészet boraival összeállított ötfogásos menüvel várta szeretettel egy kellemes vacsorára, amelynek során Cirill atya külön köszöntö meg az asztaltársaságoknak az ígéretes évjárat érdekében nyújtott támogatást. A kulináris élvezetekben részesülni vágyóknak a Szent Jakab Vendégház biztosította a kellemes éjszakai pihenés lehetőségét.

Szent Vince ünnepe ugyanakkor tágabb környezetben is éledni látszik, hiszen a Pannonhalmi Borvidék több pincészete nyitott kapukkal várta látogatóit. Vince után így Szent Orbán napjához kapcsolódik következő ünnepünk, amelyet a Pannonhalmi Apátsági Pincészet borvidéki szinten is szeretne feleleveníteni és erősíteni.

A hagyomány szerint Orbán az utolsó fagyosszentek egyike. Kultuszát többek között annak is köszönheti, hogy ez az időszak a szőlővirágzás ideje és a fagyok ekkor súlyos károkat okozhatnak a későbbi termés szempontjából.

Tisztelegve a szent és hagyománya előtt, a Pincészet tavaly májusban a Széldomb-dülöben keresztet állított. 2012-ben a borászat az Écs község határában lévő Babszőkő-ültetvényen emel újabb feszületet és gazdag ünnepi programjában a keresztállításához kísérő túra mellett kommentált borvacsorát illetve szakvezetett pincelátogatást is kínálva vár szeretettel minden kedves érdeklődőt május 25. pénteken, közvetlenül ezután pedig a Pannonhalmi Nyitott Pincék pünkösdi három napján!

Illés Tamás marketingvezető

Rendes prefektusok

Interjú Ákos atyával

Voltak-e életedben olyan csomópontok, amelyek meghatározták a következő esztendőket?

Nehéz, de fontos időszak volt számomra érettségi után a katonaság. Ekkor költöztem el először otthonról, és kellett helytállnom egy idegen világban. Talán hitem is itt kezdett belső meggyőződéssé válni. Aztán az egyetem utolsó éve, amikor a bencés szeretetesség iránti vágyam döntéssé lett, és diploma után elindultam az úton, amelyen azóta is fürkészem az Úr szándékait.

Emlékezetes az tavasz, amikor Főapát úr megszólított, hogy novíciusmestert keresve rám gondolt. Először

megijedtem, de az azóta eltelt évtized sok gazdagodást adott szeretetességemben, istenkapcsolatomban és mások szolgálatában. Ennek az időszaknak közepe táján volt a lelkigondozói képzésem, ami sok önismereti kérdésben segített tovább, és eszközöket adott segítő kapcsolataimhoz. Végül néhány komoly betegség, amik pörgésemből megállítottak, és arra a felismerésre vezettek, hogy lassítsak, figyeljek jobban az ügyeken túl álló emberekre.

Diákkori lelkivezetőm fontos mondata volt: „Az Istent szeretőknak minden a javukra szolgál.” (Róm 8,28) Mára látom, hogy életem fordulópontjain többször is átélhettem e mondat igazságát. Nehéz időszakok, egykor kilátástalannak vélt helyzetek gazdagodásomra váltak.

A családotban milyen indításokat kaptál?

Ahogy visszatekintek, legfontosabbnak a feltétel nélküli elfogadást érzem, hogy kapott kincseimet értékelő, védett, szerető otthonban nőhettem fel. A derűnek, figyelemnek, játékoságnak légkörében, ahol Isten tenyerén tudtuk életünket. Fontos volt szüleimnek, hogy mindig legyen olyan keresztény közösség, amiben otthonra találok. Amikor új lakótelepre költöztünk Budapesten, meghívták a plébánost és részben ebben a találkozásban született plébánosunknak az az elhatározása, hogy a szokásos általános iskolás hittan folytatásaként középiskolás bibliaolvasó közösséget indítson. Ez létre is jött, és sokat adott közösségi és hitbéli alakulásomban egyaránt.

Az önismeretben alakulva látom, hogy kincseink gyakran keresztjeink is egyben. Szüleim precíz igényessége, kötelességteljesítése teljesítménykényszerre vált bennem, ami nyilván sok értéket is adott, de a kimerülés, elfáradás forrása is lett. Most tanulgatom a nemet-mondásnak és saját

határait kijelölésének művészetét. Ennek hiánya szüleimnek is sok nehézséget okozhatott, bár sok bizalmas barátságot is adott egyenességük és megbízhatóságuk miatt.

Középiskolai és egyetemi éveid alatt kik voltak azok a személyek, akikre szívesen emlékezel?

Szüleimen és Miklós atyán túl a családban nővéremmel és nagybátyáimmal volt egyre több komoly és mély találkozásom. Sok mély barátság, néhány szerelem is született, amelyek fontos tapasztalattá váltak számomra. Most érdekes felfedeznem, hogy nem sok mester, hanem inkább sok apró hatás épült be életembe.

Fontos esemény volt a mozgássérült fiatalokkal való találkozásom. Egy udvarlási szándék vitt el először abba a szociális otthonba, ahova - bár a szerelemből nem lett semmi - aztán évekig jártam heti rendszerességgel, és éltem át az „amit eggyel tesztek a legkisebb testvéreimmel, azt nekem tesztek” (Mt 25,40) örömet, és kaptam ráadásként ajándékba komoly, máig is tartó barátságot. Egy másik barát néhány éve már előre ment az Úrhoz.

Hogyan ismerkedtél meg a bencés szeretetességgel, bencés szerzetesekkel?

Először Zsigmond atya jut eszembe, akinél Csobánkán többször voltunk a plébániai közösséggel. Ezekben a találkozásokban mindig megfogott, ahogy ő a bencésekről, a szerzetesközösséghez való tartozásáról beszélt.

Aztán az egyetemen megismertkedtem a bencés studensekkel, akik meghívtak családoknál tartott adventi gyertyagyújtásokra. Végül pedig néhány győri (Marcján és Valter atyák) és pannonthalmi (Asztrik, Ádám atyák és a növendékekkel való) találkozás, látogatás erősítette bennem a vonzalmat ez iránt az élet iránt.

Rendes prefektusok

Magáról a szerzetességről még keveset tudtam. Fontos olvasmányélmény volt számomra Thomas Merton Hét lépcsős hegy és a Szent Benedek jubileumi évében megjelent Népek nagy nevelője c. könyv. Emlékszem, hogy a könyv végén levő képeken mennyit tűnődtem.

Fiatal bencsént Dávid atya és Asztrik főapát úr, akkori magiszter segítettek sokat. Türelmük, lelki impulzusaik voltak legfontosabbak számomra. Másrészt növendéktársaim, akik közül többekkel tartós, mély barátság alakult ki.

Milyen emlékeket hagytak benned a gimnáziumi nevelő-oktató munkában töltött évek?

A teológiai tanulmányok után nekem már nem kellett Budapestre mennem a tanárszak elvégzésére. Szárnyakat adott a fiúkkal való közös esti teázások felszabadult légköre, vagy egy-egy beszélgetés bizalma. Mindig élmény volt az osztállyal a természetbe kimenni. Amikor az önfeledt számháborút, szalonnasütést szemléltem, jó volt látni, ahogy a közösség formálódik, és jó nekik együtt lenni.

A szülői látogatások is mindig felpeszdtítő élmények voltak számomra. Amikor hétvégén a gyerekekről közösen gondolkodhattunk a szülőkkel; és a szülőkön keresztül az Úristen bizalmát is átélhettem, hogy ily nagy küldetés bízott rám.

A matematikával kapcsolatban milyen élményeid voltak?

Ezek gyerekkoromtól kezdve végigkísérnek. A nagyon nagy és a nagyon kicsi számok izgattak. Csillagászati összefüggéseknek jártam utána már általános iskolás koromban. De az atomok belsejébe is lehatoltam a nagyon kicsi számok segítségével. A geometriai számításokkal mikroszkóp alá vehettem tisztázandó kérdéseket. Ez mindig a felfedezés örömeivel töltött el. Később a valószínűség- és határérték-számítások, a végtelennel kapcsolatos meglepetések nemcsak nekem voltak élmények, hanem a fiúk is rácsodálóztak szépségükre.

Mik a szépségei, nehézségei a matematika-oktatásának számodra?

Azt tapasztaltam, hogy azok az igazán jó órák, amiket úgy tudok vezetni, hogy átsugárzik a felfedezés öröme, hogy magam is igazán élvezem. Azt is a matematika szépségének találom, hogy egy-egy feladat megoldásához sokszor egészen különböző utakon lehet eljutni. Sokszor átéltem, hogy egy-egy diák új meglátásával számomra eddig ismeretlen utat talált. Ezeket mindig nagyon értékelem. Ha pedig nem vezet végső megoldásra egy-egy ötletük, akkor is mindig értékesnek fogadom javaslataikat. Természetes, hogy

nem vezet minden út célhoz – de csak a kísérletező próbálkozásokon át juthatunk előre.

Sokat kaptam

az évek során Ambrus és Antal atyáktól, akik a tanítás, értékelés iskolai gyakorlatába vezettek be, és azóta is sokszor megosztjuk egymással tapasztalatainkat.

Fontos számomra, hogy sikerélményhez segítsem a tanulókat. Ez a korrepetálásnál azt jelenti, hogy nem nálam, hanem a segítséget kérő diák kezében van a toll. Ő határozza meg a haladás sebességét, és így megmutatkozhat, mi az, amit már megértett, és miben akad el. Itt egy-egy kis pöccintés segíti előre és a végén azzal a tapasztalattal áll fel, hogy képes volt az utat bejárni. A tanítás nehézségeiről mintha nem is tudnék beszélni, mert a korrepetálásban is mindig annak szépségét éltem át, hogy egy szétszórt kamaszt hogyan tartanak össze a matematikai „játékszabályok”. Úgy fegyelmez, hogy egyben örömteli eredményre is segíti őt.

Magiszterként milyen emlékezetes események, feladatok gazdagították életedet?

Először ijesztő volt számomra ez a feladat. Mégis az idő múlásával azt láttam, hogy saját szerzetesi identitásomat, Isten-keresésem és a Vele való imakapcsolatomat is gazdagította, hogy másokat kísértem a szerzetessé válás útján. Hisz magiszterként sok fiatalember osztotta meg velem keresésének útjait, ami reflexióra készítetett engem is, hogy személyes vallomásaimmal segíteni tudjam őket. Mindig megrendít a bizalom és az őszinteség, amellyel oly sokan megajándékoztak és megajándékoznak Isten-kereső útjukat járva.

Új kihívás volt számomra Szent Benedek Regulájának kibontása a novíciusok számára. Itt a 68. fejezet emlékezetes, amelynek címe: Ha egy testvérré valami lehetetlent bízunk. Benedek bölcsessége itt is abban erősít meg, amit diákkorom lelkiatyjától tanultam: a nehézségeken, a „lehetetlennek” tűnő dolgokon keresztül növekedhetünk. Szent Benedek arra bátorítja a szerzetest, hogy ha egy problémát őszintén körbejárva és átímadkozva azt látja, hogy ki kell tartania egy nehezebb helyzetben, ott hittel fogadja a Regula szavait: „tudja meg az alárendelt testvér, hogy így lesz javára, és az Isten segítségével bízva engedelmeskedjék szeretetből”.

(RB 68,4-5)

Civilizált prefektusok

Interjú Horváth Tamással

Kedves Tamás! Komoly szakmai tapasztalattal érkezél hozzánk három évvel ezelőtt. Milyen érzés volt egy állami gimnázium után a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban elkezdni a nevelői munkát?

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának elvégzése után magyar-történelem szakos tanári állást ajánlottak fel abban az iskolában, ahol a gyakorló tanításmotort végeztem. Nagy hatással volt rám a gimnázium, sokat köszönhetek azoknak az éveknak. Rájöttem, hogy mekkora érték az, ha az ember azzal foglalkozhat, amit igazán szeret.

Mégis jó volt valami újat kipróbálni. Pannonhalmán kismillió új feladattal kerültem szembe, a diákokkal pedig sokkal mélyebb, családiasabb kapcsolatba kerülhettem. Minden olyan emberléptékű lett. Hitünk megélésének is új és élő formáival találkozhattam.

Az iskola egyik legfőbb értékének azt tartom, hogy életre szóló barátságok szövődnek. Az itt eltöltött 4 illetve 6 év az emberi kapcsolatok elmélyülésének ideje is.

Amikor csak teheted, kirándulni viszed a diákjaidat. Nem nagyon van a Bakonyban olyan szeglete ahol ne jártatok volna, s a Kék Túrából is jókora részt megtettetek már. Irigykedve figyelem, hogyan lelkesíted a srácokat, s milyen ügyesen szereled le a hisztiző lustákat. Mióta vagy a túrázás szerelmese, s miért tartod a pedagógiai munkád egyik alapkövének a rendszeres kirándulásokat?

Gyermekkoromban hittanosként a plébánosunkkal szinte minden hétvégén kirándultunk. Vasárnap délután elindultunk a közeli határba, és elég volt egy-egy kiserdő, szalmakazal, szántóföld, patak, homokbánya ahhoz, hogy jól érezzük magunkat. Gimnazistaként és egyetemistaként pedig rájöttem, hogy teljesen kikapcsol, jó értelemben lefáraszt a túrázás, így könnyebb a tanulás is. Később olyan kihívásokat kerestem, mint a Kinizsi 100-as, ahol 24 óra alatt kell 100 km-t megtenni, vagy a Mátrabérc túra.

Rettentő fontosnak tartom a sportolást, és nekünk „lustábbaknak” marad a túrázás. A pannonhalmi fiúknak eléggé kötött a hete, s a kirándulós vasárnapokkal ez egy kicsit megszakadhat. Azt is megfigyeltem, hogy ilyenkor olyan gyerekek is egymás mellé sodródhatnak, akik amúgy az iskolában soha nem barátkozhatnának. Útközben beszélgetnek, segítik egymást, sőt sokszor kiderül az is, hogy

épp azok a legjobb fejek, azok bírják az erőfeszítéseket a legjobban, akik amúgy az iskolában a perifériára sodródtak. **Magas színvonalon fotózol, gyönyörű képeidet a Pannonhal-MA olvasói évek óta csodálják. Nemrégén indítottál egy fotókurzust az érdeklődő diákoknak, ahol a tudásodat és a tapasztalataidat igyekszel átadni. Sikerrel, hiszen a fiúk egyre szebb képeket készítenek... Legutóbb a közös kárpátaljai kirándulásunkon ámultam el azon, hogyan veszed észre az egyedi pillanatot, s micsoda reakcióidővel kapod elő a gépet, s örökíted meg azt. Téged Mi készítet a fotózásra?**

Sajnos semmi kézzel fogható dolgot nem hozok létre, de szükségem volt arra, hogy valamit mégis „alkossak”. Mindig irigyeltem azokat, akiknek olyan munkája van, aminek látható/tapintható/fizikai eredménye van. A kirándulások alkalmával eleve adódik, hogy az ember megörökítse a pillanatot. Szeretem a középkort, s ezen belül az Árpád-kor történelmét és építészetét, így a vár- és templomromokat. Ezeket gyakran fotózom, de egyébként sem megyek sehova fényképezőgéppel.

Diákjaink már egy vizuális, számítógépes korban nőnek fel, így nyitottak a fotózásra is. Szerencsére egyre többüknek van fényképezőgépe. A fotózás kiváló bizonyítéka annak, hogyan lehet egyazon dolgot más és más szemszögből látni, és mennyire különbözőek is vagyunk a látásmódunk révén. Ebben a felgyorsult világban jó néha elcsendesedni, figyelni, várni... és fényképezni.

Talán nem véletlen, hogy a munkádat, a prefektusi, a magyar és történelemtanári feladataidat, a testvériskolai kapcsolatok ápolását lelkesen végzed: saját életedben is sok mindenért lelkesedsz. Imádod a filmeket, az arab kultúrát, élsz-halsz az Árpád-kori templomokért és várakért, szeretsz ismeretlen tájakat stoppal bejárni. Mesélg egy kicsit ezekről a szenvedélyeidről!

Ha valamit szeretek csinálni, akkor azzal képes vagyok akár erőn felül is foglalkozni. Persze sok olyan dolog is van, amit addig húzok-halasztok, míg rám nem szakad. Abban hiszek, hogy a környezetem, a gyerekek mindent látnak, észlelnek, és pontosan tudják, hogy ki miért lelkesedik, kit mi hajt. Őket csak arra lehet belelekesíteni, ami számunkra is rettentően fontos. Pontosán tudják az óra végére, hogy azt az adott költőt szeretem-e vagy sem. Próbálok arra tanítani őket, hogy valamihez ragaszkodjanak, valamiért lelkesedjenek.

Mindegy, hogy mi az, csak azért tegyenek meg minden tőlük telhetőt, érezzék magukénak, legyen az épp a biciklizés, a matematika, a rajzolás vagy bármi más, csak legyen valami. Nekem a sok hobbim mellett egyik ilyen a stoppolás, ami még a „lázadó” korszakomból maradt meg. Egyik barátommal egészen Párizsig stoppoltunk, de szinte egész Erdélyt bejártam így. Türelemjáték, kitartás, kaland, amelyek során új tájakat, embereket lehet megismerni, illetve megint csak más szemszögből látni a világot.

Szeretek másokkal beszélgetni filmekről, képekről, élményekről. Ambrus atya filmklubja egyre többünket mozgat meg. Rettentően érdekel például az, hogy ki mit látott egy-egy filmben, s mi fogta meg benne.

Mindig nagyon szerettem az ókori Egyiptom történetét, s mikor az egyetemen Kákossy László és Vörös Győző egyiptológusok meghirdették az óráikat, mindet fel is vettem. Mi voltunk Győző legelső tanítványai, s év végére az egyetem támogatásával megszervezett nekünk egy utat Egyiptomba. Ő mondta, hogy akit a Kelet érdekel, azok még fiatalon próbáljanak meg eljutni oda, mert akkor a legfogékonyabbak arra a kultúrára. Ez viszont minden másra is érvényes. Pannonhalmi diákjaink pontosan abban a korban vannak, amikor mindenre fogékonyak lehetnek/lehetnek. Prefektusokként, tanárokként mutatunk egy-egy utat, de végül mindenkinek magának kell eldöntenie, hogyan s merre tovább.

Két évvel ezelőtt egy kérdőíves felmérés arra hívta fel a figyelmünket, hogy van mit fejlődnünk a tanár és a szülők közötti kommunikáció terén. Te már a qpaci pályafutásod kezdetén úttörőnek számítottál a szülőknek írt blogoddal. Kezdeményezésed milyen visszhangra talált a szülőknél?

Egy érdekes, gyakori párbeszéd szülő és diák között:

– Mi volt a suliban? Három hete nem láttalak!

– Áááááááááá, semmi! – holott volt egy lelkigyakorlat, 2 kirándulás, 3 előadás, 2 DJ-prefektus, stb.

Annyira sok programot nyújt a gyerekeknek Pannonhalmá, hogy annak igenis nagy nyilvánosságot kell kapnia. A szülőknek is jó érzés tudni, hogy mi mindenben vehet részt (vagy miről marad le!) gyermekük. Ezért hoztam létre a blogot, ami a www.9asokk.blogspot.com oldalon egyre nagyobb látogatottságnak örvend. Amit bánok, hogy az írásra még nem találtam önként jelentkezőket, hogy láttathassuk diák szemmel is, milyen a pannonhalmi élet.

Januárban született második gyermeketek, Ambrus. E gyönyörű, de embert próbáló élethelyzetben különösen adódik a kérdés: hogyan sikerül összeegyeztetned a munkahelyi elvárásokat a családfői feladatokkal?

Van egy jónak tűnő módszerem: Ne vidd haza a munkát!

Persze kicsit bonyolultabb a képlet, és gyártottam ehhez egy kibúvót is, mert annyira szeretem a tárgyaimat tanítani, hogy amikor otthon századszor olvasok el egy kötelező olvasmányt, akkor azzal nyugtatom magam (és a családomat), hogy hiszen ez nem is a munkám, ez csak a hobbim! Szerető családom nélkül egész életemből semmi nem lenne igaz!

az interjút László Zoltán készítette

Bencés világ

Nyolcszáz éves imaszövetség

Január 25-én, Szent Pál megtérése ünnepén nyolcszáz éve kölcsönösen imádkozik egymásért a pannonhalmi és a montecassinói bencés szerzetesközösség, s erről e napon hagyományosan levélben is biztosítjuk egymást. Szent Márton pannóniai monostora kiváltságlevelében Szent Istvántól a cassinói apátság kiváltságait kapta meg, s a két monostor a történelem folyamán mind szorosabbra fonta az együttműködés és a közösség szálait. Oros apát személyesen utazott Cassinum hegyére és kötött imaszövetséget 1212. január 25-én Adenulf apáttal arról, hogy a két szerzetesközösség tagjai e napon kölcsönösen megemlékeznek egymásról. A két monostor közötti személyes hangvételt a cassinói közösség már az imaközösséget megerősítő oklevelében megadta, amikor így írt: „Testvériségeket hathatósan kérjük, hogy a ti Mártonotok után fogadjátok szívetekbe a mi Benedekünket, mivel a mi Benedekünk a ti Mártonotokat nagyon megtisztelte azzal, hogy a mi monostorunkban neki oratóriumot épített.”

Az imaszövetséget az elmúlt nyolcszáz év alatt többször is megújították: 1878-ban Kruesz Krizosztom főapát kezdeményezésére díszes oklevelet állított ki

az imaszövetség megerősítéséről a cassinói konvent, 1997-ben pedig Bernardo D' Onorio főapát meghívására Asztrik főapát úr Montecassinóba látogatott, és ünnepélyesen megújították az imaszövetséget.

Az imaszövetség 800. évfordulójának előkészítése céljából 2010. november 11-én Pietro Vittorelli montecassinói főapát volt Pannonhalmi vendége, s az ünnepen kiállítottuk az imaszövetséget rögzítő oklevelet is a bazilikában. 2012. január 25-én a pannonhalmi és a cassinói konvent ismét levélben köszöntötte egymást. A jubileumi év legnagyobb eseménye pedig reményeink szerint a pannonhalmi bazilika felszentelése lesz. Ekkor a bazilikát felszentelő Asztrik főapát úr mellett társszentelőként jelen lesz Pietro főapát, valamint Notker Wolf primás apát is. A közösség jeleként ők kenik meg krizmával a felújított bazilika falát.

Ugyancsak az évforduló jegyében nyílt meg a főkönyvtár nagytermében a Főapátsági Könyvtár gyűjteményéből válogatott tárlat is, amely Pannonhalmi és Montecassino nyolcszáz éves kapcsolatát mutatja be oklevelek és könyvritkaságok tükrében.

Dejcsics Konrád OSB

Főtisztelendő Várszegi Asztrik főapát úrnak és a Pannonhalmi Szent Márton Főapátság tiszteletreméltó közösségének béke, egészség és bőség a Magasságbeli és Irgalmas Atyától.

Az Úr 2012. esztendejében, január 25. napján, Szent Pál megtérése ünnepén, XVI. Benedek pápa pontifikátusának 7. évében.

1212. június 25-én II. Atenolfo montecassinói és Uros pannonhalmi apát szerződésben Montecassino és Pannonhalmi monostora között imaszövetséget és lelki közösséget hozott létre. Ez az imaszövetség ma is élő, az idei év január 25-én ünnepeljük 800. évfordulóját.

A cassinói nekrológiumban, amely a montecassinói Casin. 47. nevű kódexben maradt ránk (a XII. század közepéről, kiegészítve a XV. századig folytatott nekrológiummal) – amely egy Liber Capituli, és tartalmazza a Martirológiumot, Szent Benedek Reguláját és a Nekrológiumot –, január 25-nél ez a korabeli bejegyzés áll (anno 1212): „Et commemoratio fratrum nostrorum Sancti Martini de Sacro Monte Pannoniae”.

1912-ben, pontosan egy évszázaddal ezelőtt, mindkét monostor ünnepélyesen megújította a szerződést. Simplicio De Sortis, montecassinói levéltáros így örökítette meg az eseményt a monostor krónikájában: „1912. január 25. – csütörtök. Szent Pál megtérése. Nagyon rossz idő van, nedves, ködös és szeles, de szerencsére nincs hideg. Főtisztelendő apát urunk (Don Gregorio Diamare) saját és a cassinói közösség nevében levelet küldött főtisztelendő Hajdú Tibor főapát úrnak és közösségének, amelyben megemlékezett az idén hétszáz éves imaszövetségről a Pannonhalmi Szent Márton Monostor tiszteletreméltó közösségével. Ezen monostor főapátja nem is késlekedett a válaszlevéllel főtisztelendő apát urunk számára. Mindkettőt felolvasta a kapitulumon – számos tiszteletreméltó

atya és testvér jelenlétében – a kiváló don Ildebrando magiszter atya, aki az elküldött levél szerkesztője is volt. Mindez 745-kor történt. Rögvest utána a székesegyház kórusára mentünk, ahol a prima és a tercia elimádkozása után a főtisztelendő vikárius atya, don Bruno Petriconi, a tisztelendő don Giuseppe atya és Coretti subdiakónus asszisztenciája mellett szentmisét mutatott be. A többi a szokásos rendben zajlott. Don Vittore Ielasi dékán, don Carlo Amatruda, don Raffaele Azzopardi és don Paolo Cauchi atya volt a kántor. Utána mondtuk a szextát, és 9.15-kor mindennel végeztünk.”

Diamare apát úr 1912. január 25-én reggel nem volt jelen a liturgián, mivel előző este – miközben Cassinóból felfelé tartott Montecassinóra – elszólították Sessa Auruncába, ahol nagybátyja, őexcellenciája Monsignore Giovanni Diamare, sessai püspök, ismételten rosszul érezte magát.

Don Nicola d'Ogremont montecassinói apát, amikor 1877-ben Szent Benedek születésének 1400. évfordulójára készülve, don Anselmo Caplet montecassinói szerzetes kíséretében elutazott Ausztria több monostorába, Pannonthalmát is meglátogatta, ahol Kruesz János Krizosztom volt az apát. „Jó alkalom volt ez megszilárdítani a testvéri köteléket, amely később meg is hozta a gyümölcsét a Bencés Konföderáció megalakításával.”

De már 1212 előtt is baráti szálak kötötték össze a két monostort. Szoros volt a kapcsolat már Oderisio montecassinói apát idején is, aki Desiderio apát utóda volt. Ennek dokumentációja az egész XII. században folyamán megtalálható. Így pl. 1180-ban, Pietro montecassinói apát azt írja Similis pannonthalmi apátnak: „Nuntius vestre fraternitatis venit ad nos sciscitans a nobis et studiose perquirens de libertate et privilegiis monasterii Sancti Benedicti de Castro Casino”.

Elérkezünk 1212-höz. A Montecassinó és Pannonthalma közötti szoros kötelék tudatában ajánlja fel II. Atenolfo apát és a cassinói közösség a pannonthalmi testvéreknek, hogy 1212. január 25-én lépjenek kölcsönös testvéri közösségre – fraternitas-ra. Egyben kéri, hogy Uros apáttal és közösségével együtt, töltsék minden évben január 25-ét, Szent Pál megtérésének ünnepét, kölcsönös imádságban, és megemlékezve a testvéri közösségről. Egymásért imádkozzanak a zsolozsmában azért is, mert a cassinóiak is tisztelik Szent Mártont, Pannonthalma védőszentjét, Szent Benedek példájára, akit viszont a pannonthalmi testvérek is atyjukként tisztelnek. „Proinde vestram fraternitatem propensius exoramus, quatenus post Martinum vestrum, nostrum in vestris pectoribus habeatis Benedictum, quia Benedictus noster, vestro Martino detulit, cum eius oratorium in nostro Monasterio fabricavit. [...] Statuimus enim, ut annis singulis in festo Conversionis S. Pauli, vestri memoriam solemniter faciamus, quam pro nobis, et pro fratribus nostris a vobis fieri humiliter peroptamus”.

Az imaszövetséget megerősítették Szent Benedek születésének 1400. évfordulóján 1880-ban, és megújította Gregorio Diamare apát 1912-ben, az első szerződés 700. évfordulóján. És most újra megerősítjük mi is, a 800. évfordulón.

Kedves Asztrik főapát úr, tisztelendő Cirill perjel atya, ma 2012. január 25-én, az imaszövetség 800. évfordulóján, Isten kegyelméből engem illet a megtiszteltetés, hogy ünnepélyes bemutassam az eukarisztiát apud exuvias Sancti Patris Nostri Benedicti, és megemlékezzem rólatok az imádságban. 16.30-kor, a vesperásban, a rövid olvasmány után, a székesegyházban felolvastam a töletek kapott nemes üzenetet minden jelenlévő feszült figyelmétől kísérve. Isten, az Irgalmasság Atyja, Szent Márton, Szent Benedek atyánk és Szent Skolasztika közbenjárására adja meg nektek, hogy prófétai jel legyetek a magyar és az európai egyház szívében, és áldjon meg benneteket bőségesen hivatásokkal.

†Pietro Vittorelli
Montecassinói főapát

BDSZ-morzsák

Bencés Bál 2012

A Medium Pro Educatione Közhasznú Alapítvány és a Bencés Diákszövetség 2012. február 11-én ismét nagy sikerrel rendezte meg a Bencés Jótékonyági Bált a Szépművészeti Múzeumban. Az újkori bálók történetében ez volt a hetedik, amely ismét színvonalas szórakozást nyújtott a bálozó közönségnek.

Az elegáns csokoládébarna és aranyszínekben pompázó múzeumba este 19.00-tól érkeztek a vendégek, akik a fagyos februári időjárást négy pincészet boraival enyhíthették a Márvány teremben. A hagyományosan megjelenő Heimann Családi Birtokhoz, Bardon Borászathoz és Apátsági Pincészethez idén negyedikként a bálon másodszer bemutatkozó Szent Benedek Pincészet csatlakozott.

Az estét hivatalosan a bál háziasszonya, Bakos Piroska nyitotta meg, majd megnyitóbeszédet hallhattunk Kukorelli Istvántól, a Bencés Diákszövetség elnökétől, aki a generációkon átívelő bencés szellemiség fontosságát hangsúlyozta. Ittész János, nyugalmazott evangélikus püspök, 2011 Szent Márton díjasa eközben arra intette a résztvevőket, hogy a bál örömteli forgatagában felfrissülve új erővel vágjunk neki mindennapos küzdelmeinknek a Krisztushoz vezető úton. A megnyitóbeszéd zárásaként Jankovics Marcell Kossuth- és Balázs Béla-díjas rajzfilmd rendező a bálozás szokásáról, a kalendáriumban évszakonként megfigyelhető ritmikus váltakozásról, a bőséges és az ínséges időszakok ciklusairól tartott érdekfeszítő eszmefuttatást.

Különleges volt a hetedik bál abból a szempontból is, hogy a vendéglátásról ezúttal a Pannonhalmi Főapátság étterme, a Viator gondoskodott. A résztvevőknek pedig nem kellett csalódnuk: minden fogás utánozhatatlan kulináris élvezetet nyújtott.

Az utolsó falatokat Kovács Ákos és Szigethy Gábor szellemes felolvasása tette még édeesebbé, amely a Bencés Humorból adott némi ízelítőt. Természetesen a nyitótánc sem maradhatott el, az idei bálon Hancz Patrik bencés öregdiák (Gy '11) és testvére, Hancz Bianka bencés diáklány hosszú évek alatt összezsírozott tánc tudását csodálhatta meg a közönség. A táncosok a sztenderd keringő mellett egy lendületes latin tánc egyveleggel is készültek, amely kellőképpen megalapozta a hangulatot a táncmulatsághoz. Az estét a DEPO Band zenekar kísérte a vacsora alatt lágy, swinges dallamokkal, majd minőségi tánczenével. A nagyszerű hangulat mellett a bál jótékonyági célja sem szorult háttérbe, ugyanis az est folyamán 1.350.000 forint gyűlt össze a tombolák-

ból, amelyet Alapítványunk teljes egészében a bencés iskolákban tanuló, szociálisan rászoruló diákok támogatására fordít. A támogatást ünnepélyes keretek közt adjuk majd át a májusi diáktalálkozóon az iskolaigazgatóknak. Mindez nem jöhetett volna létre nagylelkű támogatóink és bálozóink nélkül, nekik ezúton is szeretnénk köszönetet mondani.

A bálról készült fotók és támogatóink listája elérhető honlapunkon (www.bencesbal.hu) és facebook oldalunkon (www.facebook.com/bencesbal).

a Szervezők

Jelölés kiemelkedő világi tanáraink díjazására

A BDSz Elnöksége 2012. március 1-jei ülésén hosszú távú stratégiai koncepciót fogadott el. Ennek értelmében az elkövetkező három munkaév során (amely a májusi éves diáktalálkozótól a következő májusi találkozóig tart) az egyes esztendőkből egy társadalmilag különösen fontos problémakörre koncentrálnak a Diákszövetség munkáját.

Az első 2012/13-as év központi témája az oktatás, nevelés lesz. Ez fogja meghatározni a három kiemelt, országos jelentőségű rendezvényünk, a BDSz Nótahajó, a Bencés Jótékonyági Bál és éves diáktalálkozók karakterét. Több kutatási projekt és pályázati program is elindul az „Oktatás Éve” keretében.

Az egyik kiemelt jelentőségű új kezdeményezés értelmében díjazni szeretnénk a bencés iskoláinkban kiemelkedő jelentőségű oktató-nevelő munkát végző világi tanárokat. A díjat a BDSz Elnöksége által kijelölt zsűri fogja odaítélni. A jelöléseket a kope@gmail.com e-mail címre várjuk.

Deli Gergely (Ph 98)

a BDSz főtitkára

Akikre büszkék vagyunk

Részt venni az első magyar műhold fejlesztésében...

2012. február 13-án startolt Francia-Guyana-ról Magyarország első műholdja, a Masat-1. Pályára állt és a működése jelentős sikerekhez juttatta a fejlesztőit. Ennek a fejlesztői csapatnak vagyok a koordinátora, mai szóval élve projektmenedzsere. No, de ne szaladjunk ennyire előre.

Amikor még '94 és '98 között Qpac padjait koptattam, nem gondoltam volna, hogy 2007 közepén az akkori hallgatóm – azóta már kollégám – Marosy Gábor azzal keres meg, hogy látott egy lengyel építésű CubeSat-ot és „mi lenne, ha mi is építenénk egyet”. (Érdekesség, hogy az akkor látott műhold is most utazott velünk az űrbe.) Meglepődtem, de szerencsére a jó választ adtam: „próbáljuk meg és kiderül”. Természetesen akkor még nagyon keveset tudtunk arról, hogy mitől lesz műhold egy CubeSat. Az

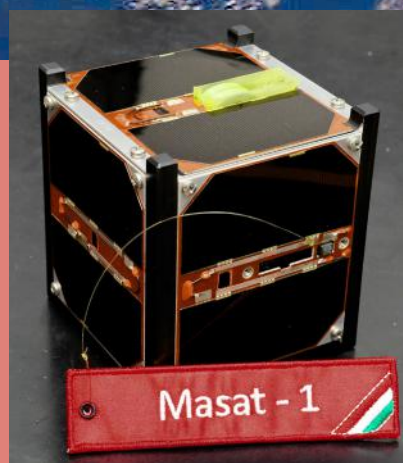
elnevezés egy Kaliforniából induló szabványt takar, amely egységesíti a kisméretű műholdakat és a méretüket unit-okban adja meg. Egy egység méreteit tekintve 10x10x10 cm és tömege 1 kg lehet. A CubeSat szabvány értelme, hogy a fejlesztett űreszköz könnyebben elhelyezhető legyen olyan hordozórakétákon, mint például az Európai Űrügynökség (ESA) Vega rakétája, amelyen a Masat-1 is utazott.

A Vega rakétának ez volt az első útja, így sokan drukoltunk azért, hogy ne legyen belőle se „tűzijáték” se „tengeralattjáró”. Meghatározó élmény volt, amikor egy kisebb tömeggel együtt a Műegyetem Q épületében – a magyar média gyűjteményében – végignéztük az élő közvetítést a sikeres startról és az azt követő pályára állításról. 71 perc, ennyinek kellett eltelnie a rakéta begyűjtása és a műhold pályára állása között. Majd hamarosan Floridából skype-on hívtak minket, hogy hallották Masat-1 rádiójeleit. Óvatosan, de kezdtünk örülni; persze az elmondhatatlan eufória akkor következett, amikor a saját magunk által fejlesztett földi állomásunk segítségével 13:08-kor először meghallottuk a műholdunk jeleit.

Azóta a világon – Új-Zélandtól az Azori-szigetekig – több mint 120 rádióamatőr követi a műholdat, akik közel 200 000 adatcsomaggal járultak hozzá a küldetés sikeréhez. Nemrég egy újabb sikerélményt élhattunk át a kis kockáknak köszönhetően, hiszen a fedélzetén lévő kamera, ami két darab 100 forintos érmével megegyező tömegű, úrfelvételeket készített bolygónkról. Ezek természetesen publikusak, így mind a cubesat.bme.hu weboldalunkon, mind a Masat-1 facebook oldalán megtekinthetőek, persze a projekt minden egyéb részletével együtt.

Nagyon büszke vagyok a csapat szakmai hozzáértésére és kitartására, mivel mind hardver mind szoftver tekintetében teljesen saját fejlesztésű műhold készült el. Már több mint egy hónapja hibátlanul működik a kis maszat, és jelentős nemzetközi visszhangot keltve, kimagasló teljesítményt ért el az ilyen méretű műholdak világában, többek között a letöltött hasznos adatok mennyiségével és a fotók minőségével.

Nagy kérdés, hogy mikor állhatunk neki Masat-2-nek, amelynek tervei már egy-két éve formálódnak a fejünkben. Remélem, hamarosan, és akkor a következő műhold-generációk fejlesztésénél újabb ifjú titánokkal bővíülhet a csapatunk, akár olyanokkal is, akik egykor azokban a bizonyos vári padokban alapozták meg a természettudományos ismereteiket.

Horváth Gyula (Ph' 98)

Masat-1

Életünk

Farsang 2012

Az idei farsang minden idők egyik legjobb farsangjaként vonul be az iskola történetébe. Döntően meghatározta e napok hangulatát a négy párt, akik a királyságért és a diákság szórakoztatásáért indultak. Szigorúan betűrendben: Az Igazság Ligája – királyjelöltjük Grécs Ádám alias Superman; Gavallér Párt – élén Szabó Leventével mint főgavallérral; Lakatos család – akinek családapája Varga Márton alias Lakatos Mózes volt; valamint a Vikingek egy hidegebb éghajlatért – akiknek királyjelöltje, Korpics Dániel egyébként Styrbjörn Nagy és Dicső Viking Vezér néven futott. A Superhősfelvételi, Nagy és Dicső Csata (Viking Párviadalok), Józsika show és Sör-virslis verseny kreativitásáról a Pannonhalmi Zsemle cikke számol be a legautentikusabban, ezért a továbbiakban jobb, ha diákújságunkat idézzük. Mi pedig minden idők egyik legjobb farsangja után elhatároztuk, hogy az iskolai tablók mellett jövőre a pannonthalmi királyok és győztes pártok arcképcsarnokát is kiállítjuk a folyosón.

Így esett, hogy megválasztották Pannonhalma első farsangi vajdáját

A mindenkor farsang első napján nagyot változik az iskola: mire a diákság álmosan kikászálódik az ágyból, és elindul a stúdiuterem felé, a végzős diákok szorgos kezei már plakátarzenállal ragasztgatták tele az iskola falait, ajtóit, gigantikus pártjelvényeket lógattak a főlépcsőházba, sőt, étellel-itallal megspékelt rendkívüli keltést is végeztek egy-egy szerencsés osztály hálójában. A kreativitásban egymással versengő plakátok rögtön tájékoztatják a diákokat az idei pártfelhozatalról, és rögtön meg is indulhat a találgatás: idén vajon ki lesz a befutó? Engem ezúttal a Lakatos család sorsa izgatott a legjobban. Kicsit félve gondoltam rá, hogy vajon milyen lesz a fogadtatása egy olyan pártnak, amely nyíltan egy olyan népcsoporthoz sorolja magát, amelyről ma inkább rosszat, mint jót hallani a mindennapokban. Igaz, hasonló kétségek más pártokkal kapcsolatban is felmerülhetnek:

például nem voltam benne biztos, hogy kifizetődő dolog a természet-közelséggel kampányolni, amikor az átlag bencés diák még a kötelező háromnegyedórás kint tartózkodást is csak hatalmas szenvedések árán illeszti bele a napirendjébe, vagy a gavallérsággal, amikor egy-egy géptermi idő alkalmával mindenkit félrelökve toladunk a hön áhított masinák felé. Ilyen tekintetben valószínűleg a szuperhősöknek volt a legnagyobb előnyük, azonban az idei farsangot (akár csak az eddigieket is) a kreativitás döntötte el. Nagyon fontos az arculat, de még fontosabb a kivitelezés, vagyis a programok.

Az apátság kincsestárának, padlásának, pincéjének, és más zugainak megtekintése jó móka, a probléma csak az, hogy akit ez érdekelt, már úgyis volt egy hasonló túrán például Szent Márton-napon, és másodszor már nem olyan buli elmenni. Tök jó, hogy a pártok különféle sportversenyeket szerveznek, mert focizni meg csocsózni mindenki szeret, csak amint felmerül egy kicsit is újszerűbb program, a legtöbb inkább azt fogják választani, mert hát focizni bármikor tudnak. Délután nincs is jobb, mint befeküdni a tornaterembe, és végigdögleni egy másfélórás filmet a nehéz nap levezetéseként, főleg, ha jó a film, de a farsangi választás eredményét nem ezek a filmnézések fogják eldönteni. A diákok farsangkor valami nagyon újra vágynak valami olyanra, amit csak farsangkor láthatnak, és soha máskor. Például szeretnék

látni, ahogy ugyanaz a két nyelvtanár, akik délelőtt még feleltettek és jegyeket adtak, délután már kisebbségi proletárnak öltözve veszekednek egy harmadik tanáruk kegyeiért, ragyogón előadva a szokásos akcentust. Vagy megnézni, ahogy egy osztálytársuk sört és virslit zabálva győzedelmeskedik a késsel-villával bajlódó tanáruk felett. Dicső Csatát szeretnének vívni a tornateremben, vagy vízbombával megdobálni a hóban-fagyban didergő, egyébként náluk idősebb és erősebb végzőst. Mert erről szól a farsang, hogy valami olyasmit csinálunk, amit soha máskor. A Lakatos család iszonyú erősen indított

a Józsika Show-val. Egy csodával ért fel, hogy minden érdeklődőnek sikerült beférnie az Asztrik-terembe, úgy, ahogy az is egy csodával ért fel, hogy ennyi tanárunkat rá tudta venni a párt, hogy eljásszák a szerepüket. Valószínűleg a kilenckor a teremből kitóduló diákság nagy része már akkor elhatározta, hogy a nagyon laza – nagyon vicces – nagyon „sukár” öltözetű Lakatosék mellett fogja letenni a voksát, és ezen az elhatározáson érdekes módon már nem sokat változtatott a gavallérok sör-virslis versenye, a szuperhősök menő arculata, és a Vikingek végjátéki hajrája, még Huszár hatalmas ösztűz-béli poénjaival és a nagyon jól átgondolt pártműsorral sem. Hát így esett, hogy megválasztották Pannonhalma első farsangi vajdáját.

Kovács Dávid 11.a

Koronázási szertartás Pannonhalmán, farsangkor

Az igazgató úr így kezdi:

Ex sermone omnium atque ex relatione virorum ad quos pertinet perfertur ad me electionem regis felicem eventum habere. Propter hunc eventum interrogo te, rex electe:

Úgy hallottuk, és az illetékesek jelentéséből is kitűnik, hogy a királyválasztás eredményes lett. Ezen eredmény alapján kérdezek most, választott király:

Visne onus grave in regiā dignitate positum suscipere, ut eō gravatus pro salute huius scholae necnōn tuorum subiectorum laborēs?

Akarod-e magadra venni a királyi méltóság nehéz terhét, hogy az iskola és leendő alattvalóid jólétét szolgáljad?

Volő.

Akarom.

Visne populum tibi commendatum exemplo tuo bono corroborare, sapientiā

tuā erudire et ducere, et fortitudine tua ad bona cuncta excitare?

Akarod-e példádval bátorítani, bölcseséggel vezetni, bátorságoddal minden jóra lelkesíteni népedet?

Volő.

Akarom.

Visne ordinem et rationem huius scholae eo modo servare, ut traditiones nostrae magis effulgeant, vincula mutuae fraternitatis corroborentur, atque regimen tuum a venturis saeculis in aeternum laudetur et magnificetur?

Akarod-e az iskola rendjét oly módon megtartani, hogy hagyományaink egyre inkább kiteljesedjenek, összetartozásunk erősödjék, és így jövőendő korok is büszkén emlegessék országlásod?

Volő.

Akarom.

Ekkor az igazgató úr a kijelölt királyra

helyezi a köpenyt, majd így szól:

Accipe cappam antecessorum nostrorum, ut te ab insidiis inimicorum tuorum proteget, atque dignitatis tuae semper memorem faciat.

Fogadd őseink palástját, hogy megvédjen téged az ellenfelek rontásától és szüntelen vállalt méltóságodra emlékeztessen.

Ekkor az igazgató úr a királyjelölt fejére helyezi a cilindert, miközben így szól:

Nos igitur Rector scholae ex potestate nobis dēmandātā hōc diē fēstō, te, princeps N.N., in regem carnavalis Montis Sacri Pannoniae recipimus, creamus atque coronamus.

Én pedig ráam ruházott hatalmamnál fogva e jeles napra téged, nemes XY, Pannonhalma farsangi királyává koronázlak.

Végül az igazgató úr felkiált:

Vivat Rex dominus noster!

Isten óvja a királyt!

Hic fuit

Aki kérdez... Kozma András (Ph '99)

Azt gondolom, nem áll távol a valóságtól, ha azt mondom, hogy az egész életedet átszötte és meghatározta Pannonhalma. Hogyan kezdődött ez a nagyon is élő és a mai napig tartó kapcsolat?

1961-ben kerültem Pannonhalmára, ahol két évvel később öcsém is követett. Osztályfőnököm és prefektusom Luif Otmár atya volt, a gimnázium igazgatója pedig Hugó atya. Rájuk azóta is nagy szeretettel gondolok. Otmár atyával Győrbe kerülése után kapcsolatom hosszú éveken keresztül megmaradt, és talán még szorosabbá vált. Annak ellenére, hogy a prefektus-diák viszony soha nem tűnik el nyomtalanul, az évek alatt ez is átalakult, és a rendszeres találkozások révén nem mint osztályfőnökömre, hanem mint barátomra tudtam tekinteni rá.

Mit kaptál Pannonhalmától, miért volt számodra fontos ez a hely? Fel tudnál esetleg valamilyen emléket idézni?

Az egyik legfontosabb benyomás, és nagyon sok emlék tanáraimhoz kötődik, akiket igazán nagyon szerettünk és tiszteltünk.

A másik legfontosabb dolog pedig a barátok és az osztályközösség. 1965-ben negyvenen érettségiztünk. Mondhatom, igazán jó csapat voltunk. Négy év alatt összekovácsolódtunk, és ez a mai napig igen szoros kapcsolatot jelent. Jó példája ennek, hogy pesti osztálytársaim kéthavi rendszerességgel tartanak összejöveteleket.

Ezen kívül természetesen ott vannak az érettségi találkozók, de ezeken túl is össze szoktunk gyűlni. Míg Otmár atya élt, többször voltunk Pinnyéden, de Szeiler Laci osztálytársamnál Szomódon és az én kis baráti hétvégi házamnál is láttuk már vendégül az osztályt. Ezek mellett törekszünk arra, hogy „tudjunk egymásról”, ezt mutatja az osztálytársak közötti rendszeres e-mail- és telefonkapcsolat is.

Az összetartásnak, összetartozásnak és az egymás iránt érzett felelősségnek követendő példája szerintem az „osztálykasszánk”. Ez egy bankszámla, amire mindenki anyagi körülményeinek megfelelően, amikor lehetősége van rá, befizethet egy bizonyos összeget. Ebből a pénzből szoktuk azokat az osztálytársainkat támogatni, akik betegség, haláleset, műtét vagy bármi más miatt nehéz helyzetbe kerültek, vagy egyszerűen csak anyagilag nagyon rossz körülmények között élnek.

Ezt jó szívvel tudom ajánlani minden osztályközösségnek, mert nem százazreket kell itt befizetni, hanem apránként, ki-ki lehetőségéhez mérten azt a pár száz, pár ezer forintját odaadhatja. Ezt egy osztálymegbízott gyűjti, és a keret mindig

rendelkezésre áll. Amikor jön egy email, hogy valamelyik társunk bajban van, megbeszéljük, mennyire lenne szüksége, hogy áll a kassza, kinek van lehetősége újra feltölteni. Bizony volt olyan osztálytársunk, akinek a temetéséhez hozzá kellett járulnunk.

Te különösen is sokat tettél helyi szinten az öregdiákok kapcsolattartásáért. Ha jól tudom nem csak Pesten, hanem Győrben is vannak rendszeres összejövetelek.

Valóban így van. Minden hónap utolsó péntekjén a Komédiás Étterem különtermében folyik a politizálás, a viccmesélés, de legfőképpen a diákkori sztorik újra és újramesélése.

Honnan jött az ötlet ennek a megszervezésére, kik járnak el ezekre a találkozókra?

Több volt pannonhalmi diákkal itt-ott összefutva szóba került, milyen jó lenne összegyűlnünk, és egy kicsit a régi emlékeinkről beszélgetni. Így jött létre ez a most már talán öt éve tartó rendszeres összejövetel, amelyre a Komédiás Étteremben havonta egyszer kerül sor. Nincs nagy dínomdánom, elfröccsözgetünk, a menü zsíros kenyér lilahagymával és friss pogácsával. Ugyanaz az anekdota többször előkerül, de mindenki szájából másként hangzik, mindenki kicsit másképp emlékszik, és mindig nagyon jókat derülünk a régi történeteken. Átlagosan tízen szoktunk lenni, és általában mindig több generáció képviselteti magát.

Az osztálytalálkozókat is Te szervezed?

Míg Otmár atya élt mindig közösen szerveztük, de az utolsó osztálytalálkozót már én szerveztem a Győrben élő Lőrincz Gyuri osztálytársammal. De a korábbi érettségi találkozók is mindig aktívan részt vettem. A győriek a város közelsége miatt mindig összekötő szerepet játszottak az iskola és a régi osztálytársak között, így szerepünk magától értetődő volt. Győr közelsége miatt egyszerűbb a kapcsolattartás és a programok szervezése.

Kétségkívül az egyik leggyakoribb találkozási pont mind a diákokkal, mind pedig a rendtagokkal a fogorvosi szék. Több bencésnek és öregdiáknak volt szerencséje megtapasztalni azt az élményt, amiről Otmár atya 1995-ben beszélt a fogorvosi rendelőd felszentelésekor: „Minden ide érkezőnek meg kell tapasztalnia, hogy az itt dolgozókat a pácienseknek nem csak a fogai érdeklik, hanem az egész ember, akinek van szíve is, sorsa, egyéni és családi élete, sok-sok egyéb gondja, nyomorúsága. Ő nem csak kínzó fájdalmaitól szeretne megszabadulni, hanem szeretne jó szót is hallani, lelki egészségét is visszaszerezni. A rendelő nyugodt, kiegyensúlyozott,

Aki válaszol... Kozma Ottó (Ph '65)

vidám, békét teremtő légköre így szolgálhatja az isten- és felebarát-szeretetet is."

Az évek során az atyák és a diákok közül is sokan megfordultak a rendelőben. A szenteléskor elhangzottaknak korábban is, de Otmár atya intelmei óta különösen próbáltam megfelelni. Ez a hivatásom részét képezi, és úgy érzem, hogy a vidámságom, a „betegekkel” való tényleges törődésem, együttérzésem mind a mai napig megmaradt, és amíg dolgozom, szeretném ezt ugyanígy tovább folytatni.

Elmesélhetnéd azt, amit egyszer édesanyád finom főztjéről mondtál, meg arról, hogy idejártak az osztálytársaid...

Győr Pannonhalmára és az ország többi része között mindig átszállóállomás volt, főleg korábban, amikor nem volt egyéb közlekedés, mint a vonat. Így osztálytársaim két vonat csatlakozása között nagyon gyakran beugrottak hozzánk. A vasútállomástól nem túl messze laktunk, és édesanyám főztjét alighanem nagyon sok osztálytársam ismerte és dicsérte. Később, amikor már többen kocsival jöttek vissza a szünidőről, általában megálltak nálunk, és együtt mentünk vissza Pannonhalmára. Részben ezek miatt is a gyakran megfordultak nálunk az osztálytársak. Van, ami az idővel nem változik: amikor András fiam volt gimnazista hasonlóan működött a dolog, annyi kivétellel, hogy akkor már mi voltunk a feleségemmel a vendéglátók, az ő osztálytársai ugrottak fel hosszabb-rövidebb időre. Ez volt az az időszak, amikor heti rendszerességgel jártunk Pannonhalmára, akár csak egy fél óra erejéig egy kis hazaival, így sokszor találkoztam idősebb vagy fiatalabb atyákkal. Magamkorabeli diákokkal már sokkal kevésbé.

Mesélj valamit a Luif Otmár Alapítványról! Milyen céllal hozták létre?

Luif Otmár tanárunk emlékére hoztuk létre ezt az ösztöndíjat. Úgy gondoljuk, hogy e kiváló bencés emléket nekünk, akik szerettük és tiszteltük őt, meg kell őriznünk. Több társammal fontosnak tartottuk, hogy a mai pannonhalmi és a győri bencés diákok is tudják, s ne feledjék, ki is volt Otmár atya.

Első lépésként Győrben a Czuczor Gergely Bencés Gimnázium sporttelepét neveztük el kedves tanárunkról. Később döntöttünk úgy, hogy létrehozunk egy róla elnevezett ösztöndíjat, amelyet minden évben egy-egy győri és pannonhalmi, a biológia és a földrajztudományok területén kimagasló képességű diák kap.

Gondolom nagyon sok osztályból számszerűleg ő tudta volna megmondani, hogy a biológia tanulása és tökéletes elsajátítása révén hány orvos került ki a kezei alól vagy az osztályaiból. A mi osztályunkból heten lettünk orvosok.

Nem régen volt a 45. érettségi találkozótok. Ennyi évvel ezelőtt más volt az iskola, mások a tanárok, talán a hely szelleme is átalakult azóta. Persze vannak dolgok, amelyek nem változnak. Mégis, tudnál említeni valamit, ami a Ti időtökben fontos volt, és úgy érzed, mostanra elmúlt, megváltozott, átalakult?

Talán ilyen dolog, aminek azóta is jelentőséget tulajdonítok, a pannonhalmi bencés diáksapka. Természetesen az uniformisok, kötelező viseletek kora elmúlt, egész egyszerűen túlnőtt a kor ezeken a dolgokon. Noha a PAX címeres nyakkendőt és kítűzött egyre több öregdiákon lehet látni. De visszatérve, amikor elsősök voltunk, Hugó igazgató atya mindegyikünknek egy meleg kézfogas keretében átnyújtotta a diáksapkát. Akkor úgy éreztük, hogy ez a diáksapka most már végérvényesen összeköt bennünket Pannonhalmával. Az ott kapott értékeken, tudáson, formálódó világképen túl valamiféleképp a külsőnkkel is jeleztük, hogy bencés diákok vagyunk. Pedig valójában nem volt több mint egy ruhadarab, egy ma már ódivatúnak tetsző sapka. A diáksapkám mai napig megvan, pannonhalmi ereklyeként őrzöm.

Mit üzensz a mai diákságnak?

Őrizzék meg a pannonhalmi szellemiséget, és maradjanak meg közösségnek, ne csak a saját osztálytársaikkal, hanem a többi bencés diákkal együtt!

Iskolatörténet

Forradalom után...

1957. március 13-án az kommunista restauráció bosszúja lecsapott Pannonhalmára is. A perjeli naplóban a következőket olvashatjuk: „Nagy házkutatás az egész főmonostorban. Fegyver, röpcédulák és be nem jelentett személyek után kutattak.

BIZONYÍTVÁNY	
Jegyzék	Jegyzet (A tanuló évközi ki- lépése, csöndes eltá- voztása v. kizárása, egyéb észrevétel)
0002	„Demokrácia”
0003	„Nemzeti
0004	„Nemzeti
0005	„Nemzeti
0006	„Nemzeti
0007	„Nemzeti
0008	„Nemzeti
0009	„Nemzeti
0010	„Nemzeti
0011	„Nemzeti
0012	„Nemzeti
0013	„Nemzeti
0014	„Nemzeti
0015	„Nemzeti
0016	„Nemzeti
0017	„Nemzeti
0018	„Nemzeti
0019	„Nemzeti
0020	„Nemzeti
0021	„Nemzeti
0022	„Nemzeti
0023	„Nemzeti
0024	„Nemzeti
0025	„Nemzeti
0026	„Nemzeti
0027	„Nemzeti
0028	„Nemzeti
0029	„Nemzeti
0030	„Nemzeti
0031	„Nemzeti
0032	„Nemzeti
0033	„Nemzeti
0034	„Nemzeti
0035	„Nemzeti
0036	„Nemzeti
0037	„Nemzeti
0038	„Nemzeti
0039	„Nemzeti
0040	„Nemzeti
0041	„Nemzeti
0042	„Nemzeti
0043	„Nemzeti
0044	„Nemzeti
0045	„Nemzeti
0046	„Nemzeti
0047	„Nemzeti
0048	„Nemzeti
0049	„Nemzeti
0050	„Nemzeti
0051	„Nemzeti
0052	„Nemzeti
0053	„Nemzeti
0054	„Nemzeti
0055	„Nemzeti
0056	„Nemzeti
0057	„Nemzeti
0058	„Nemzeti
0059	„Nemzeti
0060	„Nemzeti
0061	„Nemzeti
0062	„Nemzeti
0063	„Nemzeti
0064	„Nemzeti
0065	„Nemzeti
0066	„Nemzeti
0067	„Nemzeti
0068	„Nemzeti
0069	„Nemzeti
0070	„Nemzeti
0071	„Nemzeti
0072	„Nemzeti
0073	„Nemzeti
0074	„Nemzeti
0075	„Nemzeti
0076	„Nemzeti
0077	„Nemzeti
0078	„Nemzeti
0079	„Nemzeti
0080	„Nemzeti
0081	„Nemzeti
0082	„Nemzeti
0083	„Nemzeti
0084	„Nemzeti
0085	„Nemzeti
0086	„Nemzeti
0087	„Nemzeti
0088	„Nemzeti
0089	„Nemzeti
0090	„Nemzeti
0091	„Nemzeti
0092	„Nemzeti
0093	„Nemzeti
0094	„Nemzeti
0095	„Nemzeti
0096	„Nemzeti
0097	„Nemzeti
0098	„Nemzeti
0099	„Nemzeti
0100	„Nemzeti

Kb. 120-130 katona, rendőr végignézte az összes szobákat, padlásokat és pincéket. A keresett dolgokból nem találtak semmit. A főmonostorból egy hasznavehetetlen sokszorosítógépet vittek el, a gimnáziumban egynéhány nem megfelelő iratot találtak, ezért elvitték Söveges Dávid igazgatót. Hová? Nem tudjuk.” Dávid atya nagyon nehezen beszélt erről a napról. Hetényi Varga Károly érdeme, hogy sikerült beszédre fogja és megjelentette vallomását: „Az igazgatói irodát meg az én lakásomat nyúzták. Kimondottan személyemre koncentráltak. De igazából nem találtak semmit. (...) ebéd után azonban letartóztattak. Mindjárt ott az irodában megpofozott az egyik rendőr. Nyitott teherautón vittek. A falu végén elkezdtek püfölni, és vertek gumibotokkal egészen Győrig. (...) A győri rendőrségen egy tiszt hallgatott ki. Már nagyon rosszul éreztem magam. A tiszt áthívott egy orvost. Neki volt bátorsága, és beírta a jelentésbe, hogy 'verés'. A kórházban négy-öt hétig tartottak, körülbelül április közepéig.” Olyannyira megverték, hogy a Legfelsőbb Bíróóság is igen súlyosnak minősítette az esetet. Ez mindenesetre nem akadályozta meg azt, hogy Dávid atyát el ne ítéljék. Két évet ült Márianosztrán. Szabadulása után főkönyvtárosként dolgozott Pannonhalmán, majd 1965-től újra taníthatott.

1962. március 8-án az Állami Egyházügyi Hivatal 3 főtisztviselője (Hertling, Bai és Szabó) vizsgálatot tartott a gimnáziumban, mert feljelentés ment hozzájuk, hogy 1961. október 23-án egyes diákok ünneplőbe öltöztek és Karsai Géza óráján a Himnuszt énekelték. Az öt hónappal korábbi eseményt tüntetésnek minősítve, a vizsgálatot a gimnázium III. A osztályára terjesztették ki. Ez az osztály ugyanis reggel ünneplőbe öltözött, elment a szentmisére és a 4. óra elején elénekelték a himnuszt. Osztályfőnöküknek, Zerind atyának aznap volt a névnapja, az ünneplő egyszerre szólt neki és

szólhatott a megemlékezésnek. A vizsgálatról egy feljegyzés is fennmaradt, mindenféle jelzés nélkül: gyaníthatóan valamelyik tanár lehetett jelen ezen a kihallgatáson, és emlékezetből irt le néhány dolgot:

1. óra orosz: Ábel Gorkij novellát olvasott és szöveget diktált
2. óra történelem: Zerind értékelte az 1956-os eseményeket
3. óra hittan: Oros rendesen tartotta az órát
4. óra magyar: Karsai Géza maga kezdte el kérés után a Himnuszt.”

Ennél a vizsgálatnál már senkit sem vertek véresre, senkit sem börtönöztek be. Április 10-én viszont a Budapestre felrendelt Legányi Norbert főpap úrral a perjeli napló tanúsága szerint a következőket közlik: „Vályi Hugó igazgató csak óraadó tanár lehet, Karsai Gézát teljesen felmentették a tanítás alól, de itt maradhat, Domnanovics Ábelt és Szabó Zerindet 2 évre eltiltották az iskolától, az egyházmegyében segédlelkézi minőségben dolgozhatnak, a perjelt kívánják gimnáziumi igazgatónak. 3 szervező fiút pedig eltiltanak a középiskola látogatásától.” A főpap kénytelen volt az utasításokat végrehajtani. Domnanovics Ábelnek el kellett hagynia Pannonhalmát, majd később a rendet is. Szabó Zerind lelkipásztori munkát vállalt és csak közvetlenül halála előtt tért vissza Pannonhalmára. Vályi Hugó atya győri tanár lett, Karsai Géza atya pedig nyugalmába vonult, tudós munkásságát folytatva. Az új igazgatónak, Monsberger Ulrik atyának ki kellett derítenie, hogy kik lehettek a „felbujtók”. Május 14-én és 15-én még mindig azt próbálták kideríteni, ki volt az, aki elsőnek beszélt suttogva az október 22-i délutáni stúdiumon a teremben hátul arról, hogy másnap ünneplőbe kéne öltözni. Szentmihályi Szabó Péter öregdiák így emlékszik vissza ezekre a hetekre: „Aztán - és erről a krónikák még ma sem szívesen szólnak - 'együtt' távoztunk, miután az 1956-os forradalom és szabadságharc ötödik évfordulóját 1961-ben osztályom, a III. A olyan 'sikeresen' megünnevelte, hogy engem egy diáktársammal kicsaptak az összes középiskolából, Hugó atyának és több tanárunknak pedig távoznia kellett Pannonhalmáról, /.../ S mivel - csak később tudtuk meg - akkoriban javában akasztgattak Kádár pibékjei, még könnyőreles is volt hozzánk Isten, hogy ennyivel megúsztuk.”

Ezek az események éppen ötven éve történtek. Hisszük, hogy bennük Isten nemcsak könnyőreletét mutatta meg, hanem bölcsességére is oktat, amellyel hőssé avatja érte szenvedő híveit.

Könyvajánló

Varga Mátyás: parsifal, parsifal

A parsifal, parsifal olyan könyv, amely ismétlésre kényszeríti az olvasóját. Az ismétléssel lehetővé váló pontosításra. Kiigazításra. Maguk a versek is ezt teszik: egyre intenzívebben zoomolnak a tárgyra, hogy a felszínek, a leplek mögé pillanthassanak. Így csak látszólagos a mitológiai kontextus is. A kötet versei nem egy mitologikus világba való belépés nyelvi kísérletei, nem kultúrtörténeti mélyfúrások. Sokkal inkább kivezetések. Adornoi értelemben kivezetnek a mítoszból. Pontosabban kivezetik alakjaikat, lényeket saját eredetükből valami számukra ismeretlen, bizonytalan térbe. Nekünk olvasóknak ez a tér már ismerős – de még mindig bizonytalan.

Könyv a test autonóm történeteit állítja elénk. Test a nyers valóságba ágyazódó nyers valóság, s ilyenként válik az ember drámai léttapasztalatainak elsődleges archívumává. Varga Mátyás verseiben a test világra nyitottságunk esendőségét tanúsítja. A rendkívül koncentrált formák puritán nyelvi világa a szellemi tartalmak nagy türelemmel végzett ülepítéséről vall, aminek során csak a „teremtő maradék” válik láthatóvá / hallhatóvá. Ennek következtében a test lemeztelenítése a szó lemeztelenítésének formáját ölti. Varga Mátyás versei kíméletlen közelségből tekintenek az emberre, figyelmük szinte a pórusokig hatol. A kötet több darabja a nagyítás képi technikáját alkalmazza, aminek köszönhetően az egész helyett csak egy részlet brutális faktúráját kapjuk. Újra és újra. Mintha a vers beszélője számára egyedül ez a radikális testközelség lenne a lírai beszéd érvényes dimenziója. A másokhoz mért antropológiai közelség elemi tapasztalata a kötet egyik fő témája, ezért Klingsor, Kundri és Parsifal nem a mentális vagy temporális távolság viszonylatai között mozog, hanem a tapintható közelségben. Varga Mátyás könyvének szépsége és finomsága a szövegek érintési képességéből adódik. Nem az ember pontosítja a verset, hanem a vers pontosít: ismétlésre kényszeríti az embert. (Varga Mátyás: parsifal, parsifal. Budapest, Magvető Kiadó, 2011.)

Komálovics Zoltán

áldozás

*amikor a pap véletlenül
két otyát tett a nyelvem-
re, félttem, hogy valami
súlyos hiba esett meg
velem. – a sekrestye enyhe*

*izzadságszaga a mecsek
utáni öltözőre emlékezte-
tett. – halottak napja volt.
a számban két halottak
napja vesztegelt*

facebook, az arculat

Egy éve fut az iskolai facebook-oldal. Szép lassan beletanulunk a használatába. Legfőbb szakmai tanácsadónk természetesen Cirill atya, a facebook királya. Lassan áttörjük az 500-as bűvös határt. Ha forradalmat lehet szervezni itt, akkor iskolát lehet bemutatni.

Közösségként regisztráltunk, nem magánemberként: nem tudunk meghívni vagy ismerősnek bejelölni senkit. Nem is iskolaként definiáltuk magunkat: emiatt lehet minket lájkolni, de éppen a tanulmányi múltat nem tudjuk oldalunkkal fényesíteni. De aki lájkol, egyenes adásban kap hírt az iskola

hétköznapijairól. Mert itt a hétköznapi hírek jelennek meg.

A honlap kezdőlapja átfolyik a facebookra, de ezen túl is szolgálunk információkkal. A facebook a bulvár, a honlap a hivatalos. A honlapon érkezik az ádventi gyertyagyújtás időpontja, ill. a Mikulás-est meghirdetése, a facebookon friss fényképek a tornatermi liturgiáról, ill. de akár a kisuvickolt csizmácskák megtöltéséről. A háttéranyag, a kulisszák mögötti titkok. A facebook laza, a honlap feszes.

Lájkoljunk, Uraim!

Barcza István

